

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Skiptvet

Møtested: Fjernmøte, grunnet Covid 19. Teams vil bli benyttet for videokonferanse. Kontrollutvalgsmedlemmer vil få tilsendt link via e-post.

Publikum bes om å henvende seg til daglig leder i Østfold kontrollutvalgssekretariat, Anita Dahl Aannerød, så vil de få tilsendt link for å kunne overvære møtet.

Tidspunkt: 18.03.2021 kl. 08:30

Eventuelle forfall meldes til Anita Dahl Aannerød, telefon 900 867 40, epost rona@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Skiptvet, 10.03.2021

Herman Foss
Leder (s)

Sakliste

		Side
PS 21/1	Godkjenning av innkalling og sakliste	3
PS 21/2	Valg av representant til å signere protokoll	4
PS 21/3	Forvaltningsrevisjon "Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp" Skiptvet kommune	5
PS 21/4	Etterlevelseskontroll - Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering og valg av kontrollområde	46
PS 21/5	Kontrollutvalgets årsmelding 2020	72
PS 21/6	Østre Viken Kommunerevisjon IKS - Engasjementsbrev	80
PS 21/7	Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige revisorer	88
PS 21/8	Referater og meldinger	96
PS 21/9	Eventuelt	118

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/146
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 6736/2021
Klassering: 3015-191
Saksbehandler: Anita Dahl Aannerød

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/1

Godkjenning av innkalling og saksliste

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes

Fredrikstad, 11.01.2021

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Saksliste er fremlagt og godkjent av kontrollutvalgets leder.

Vurdering

Innkalling og saksliste godkjennes

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/146
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 6748/2021
Klassering: 3015-191
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/2

Valg av representant til å signere protokoll

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Til å signere protokollen sammen med leder av utvalget, velges

Fredrikstad, 11.01.2021

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

I henhold til kontrollutvalgets rutine som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 12.03 2020 skal det ved hvert møte settes opp en sak: «Valg av en representant til signering av protokoll». Den som leder møtet skal alltid signere protokollen.

Vurdering

Ingen

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/141
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 46271/2021
Klassering: 3015-188
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/3

Forvaltningsrevisjon "Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp" Skiptvet kommune Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak og innstilling som legges frem til behandling for kommunestyret:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning, og slutter seg til revisjonens anbefalinger.

2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:

1: Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp» til etterretning, og ber administrasjonen følge opp de 4 anbefalinger som fremkommer av rapporten. Herunder skal administrasjonen:

- Etablere de rutiner og den praksis som er nødvendig, for at internkontroll og saksbehandling ved tildeling av boliger er tilfredsstillende. Herunder skal kommunen etterse at regelverket vedr. dokumentasjon og arkivering i forbindelse med saksbehandling overholdes.
- Vurdere om det er hensiktsmessig å inngå kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.
- Etablere de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønsslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp, eventuelt må kommunen dokumentere at dette er innhentet tidligere.
- Etablere de rutiner og den praksis som er nødvendig for at vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere møter kravene om at vedtaket skal:
 - Vise at det er satt vilkår og hva vilkåret er.
 - Hva som kreves for at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene vil være ved brudd på de oppsatte vilkår

2: Kommunestyret viser til kontrollutvalgets ansvar for å påse at kommunestyrets vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å følge opp vedtaket med en oppfølgingsrapport fra revisjonen ett år etter kommunestyrets behandling av saken. Denne oppfølgingsrapporten skal også sendes til kommunestyret.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport «Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp», datert 4. mars 2021.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kommunestyre sak 18/076, den 20.10.2018, (Forvaltningsrevisjonsplan 2019-2020)
KU- sak 20/19, den 24.09.2020, Prosjektplan-Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp

Saksopplysninger

Prosjektets bakgrunn:

Kontrollutvalget valgte prosjekt blant annet på bakgrunn av *Overordnet analyse 2019-2020*, som tilsvarer det vi i dag kaller *risiko- og vesentlighetsvurdering*. Analysen vurderte ulike risikofaktorer innenfor kommunens tjenesteområder og ble gjennomført i 2018 i forkant av plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020.

Revisjonen skrev der følgende:

«Andre områder som respondentene i Skiptvet prioriterte høyt var boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp. Kommunen disponerer 23 kommunale boliger pr 1000 innbyggere, dette er noe færre enn gjennomsnittet i kostragruppe 02, men noe høyere enn gjennomsnittet for Østfold. Det er verdt å merke seg at lønnsutgiftene pr. kommunal bolig er til dels mye høyere i Skiptvet enn gjennomsnittet for kommuner i landet for øvrig. Statistikken viser også at alle som søkte om kommunal bolig i 2017 fikk avslag. Dette er mye høyere enn i sammenlignbare kommuner, og kan indikere at antallet kommunale boliger i Skiptvet er lavere enn behovet.

Det fremkommer ingen opplysninger vedrørende kommunale boliger i kommunens årsmelding for 2017. Samlede nettodriftsutgifter til sosialsektoren har steget fra 3,1 % til 4,5% fra 2015 til 2017. Det vil si at kostnaden har økt fra kr 1710 til 2687 pr innbygger i denne perioden. Dette vil si at Skiptvet kommune i 2017 ligger om lag på det samme nivå som gjennomsnittet i kostragruppe 02.»

Prosjektplan for gjennomføring av prosjektet ble vedtatt av kontrollutvalget i Skiptvet 24. september 2020, sak 20/19.

Prosjektets problemstillinger:

I prosjektplanen ble følgende fire problemstillinger vedtatt:

1. Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?
2. Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?
3. Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?
4. Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?

Revisjonskriterier:

For å kontrollere og besvare problemstilling 1 har revisjonen utledet følgende revisjonskriterier (kontrollkriterier):

- Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal bidra med sin kunnskap i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem kan løses for vanskeligstilte.
- Kommunen ved NAV skal gjøre andre kommunale organer kjent med behovet for ordinære boliger og tilpassede boligløsninger.
- Kommunen ved NAV skal ha etablert et samarbeid med andre instanser, som Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal tilby tjenestemottaker råd og veiledning for å bidra til å sikre en tilfredsstillende bosituasjon.
- Kommunen bør tilby kommunal bolig eller andre boligsosiale virkemidler, f.eks. start-lån.
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

For å kontrollere og besvare problemstilling 2 har revisjonen utledet følgende revisjonskriterier:

- Kommunen ved NAV skal tilby midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.
- Avgjørelse om tildeling av midlertidig botilbud skal regnes som enkeltvedtak, som skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, klageadgang).
- Kommunen ved NAV skal stille kvalitetsmessige krav til det midlertidige botilbudet.
- Kommunen ved NAV skal begrense bruk av midlertidig botilbud (unntaksvis mer enn 3 måneder)
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

For å kontrollere og besvare problemstilling 3 har revisjonen utledet følgende revisjonskriterier:

- I saker om økonomisk sosialhjelp skal kommunen dokumentere at det foreligger søknad.
- NAV skal foreta en utredning av hjelpebehovet og se til at saken er så godt opplyst som mulig før det blir fattet vedtak.
- Opplysninger i saker skal dokumenteres skriftlig. Eksempel kan være: lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og likning.
- Det skal foreligge enkeltvedtak som tilfredsstiller krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, informasjon om klageadgang).
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

For å kontrollere og besvare problemstilling 4 har revisjonen utledet følgende revisjonskriterier:

- Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det.
- I de tilfelle en kommer til at det ikke kan stilles vilkår om aktivitet bør dette begrunnes og tydelig fremgå av vedtaket. Enkeltvedtak skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, informasjon om klageadgang).
- Det skal fremgå tydelig av vedtaket hva vilkåret går ut på og konsekvensen om vilkåret brytes.

Revisjonens konklusjon:

Problemstilling 1: *Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?*

Skiptvet kommune har utarbeidet boligsosial handlingsplan og er i ferd med å etablere et boligsosialt team, de har også opprettet et samarbeid mellom virksomhetene i kommunen og et samarbeid med Husbanken. Kommunen tildeler boliger til vanskeligstilte, yter startlån og gir bistand til innbyggere som trenger det. På bakgrunn av dette konkluderer revisjonen med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte. Imidlertid viser revisjonens undersøkelser også at det finnes et forbedringspotensial knyttet til internkontroll ved tildeling av boliger.

Problemstilling 2: *Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?*

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å finne midlertidig botilbud til dem som ikke klarer det selv. Basert på de undersøkelser som revisjonen har gjennomført vil revisjonen bemerke at kommunen ikke har kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.

Problemstilling 3: *Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?*

Revisjonen konkluderer med at kommunen i all hovedsak har etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp. Revisjonens kontroll har likevel vist at dokumentasjonsgrad varierer fra søknad til søknad.

Problemstilling 4: Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune stiller krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år. Revisjonen konkluderer også med at aktivitetsplikten blir fulgt opp. Imidlertid er det ikke tydeliggjort i alle vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere hva vilkårene for aktivitetsplikt innebærer

Revisjonens anbefalinger:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om kommunen har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig, for at internkontroll og saksbehandling ved tildeling av boliger er tilfredsstillende.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om det er hensiktsmessig å inngå kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønsslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere møter kravene om at vedtaket skal:
 - Vise at det er satt vilkår og hva vilkåret er.
 - Hva som kreves for at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene vil være ved brudd på de oppsatte vilkår

Rådmannens høringsuttalelse:

Rådmannen har gitt sine kommentarer til anbefalingene (s. 35 i rapporten).

Rådmannen skriver blant annet:

«Kommunen er svært tilfreds med at det ikke er avdekket avvik knyttet til tjenestene og at det dokumenteres hvor godt det jobbes rundt de problemstillingene som revisjonen har løftet. Samtidig merker kommunen seg de anbefalingene som revisjonen trekker opp, og som vi vil bruke i det videre arbeidet for å bli enda bedre knyttet til boligsosialt arbeid og økonomisk sosialhjelp.»

Videre kommer rådmannen med en utdypende kommentar til anbefalingen knyttet til problemstilling 3.

«Kommunen vil selvfølgelig vurdere til enhver tid sine rutiner og praksis knyttet til dokumentasjon i saker. Likevel bør det presiseres at det innhentes ikke opplysninger på nytt, hvis disse er identiske med opplysninger som har vært i saken fra eventuell tidligere behandling. De eksemplene som nevnes i anbefalingen blir innhentet når de skal innhentes.»

Vurdering

Det ligger til kontrollutvalget å forsikre seg om at revisors gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området. Rapportens utforming, innhold, vurderinger og konklusjoner faller imidlertid inn under revisors selvstendige, faglige ansvar.

Revisjonen oppgir at prosjektet er gjennomført i tråd med «Standard for forvaltningsrevisjon» (RSK 001). Sekretariatet vurderer at rapporten gir svar på problemstillingene og

kontrollutvalgets bestilling via prosjektplan.

Videre vurderer sekretariatet at valg av revisjonskriterier er relevante for å kunne besvare problemstillingen. Vi finner at undersøkelsen bygger på data innsamlet ved hjelp av flere metoder, herunder dokumentanalyse, intervjuer og gjennomgang av kommunens praksis. Gjennom bruk av ulike metoder sikrer revisjonen rapportens validitet (gyldighet) og reliabilitet (pålitelighet). Samlet sett anser også sekretariatet at dataene som er benyttet er tilstrekkelig som grunnlag for rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger. Revisors vurderinger er basert på innsamlet materiale, revisjonskriterier og de metodiske avgrensingene.

Sekretariatet vurderer at rådmannen i all hovedsak slutter seg til revisjonens vurderinger og anbefalinger. Imidlertid har rådmannen en kommentar knyttet til anbefalingen vedr. problemstilling 3.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten og rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget legger revisjonens vurderinger og anbefalinger til grunn i sitt forslag til vedtak i kommunestyret, og videre at kontrollutvalget innstiller til kommunestyret at rapportens anbefalinger skal tas til følge og gjennomføres.

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

SKIPTVET KOMMUNE

2021

Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp

Innhold

1	Forord og prosjektmandat	4
2	Sammendrag	5
2.1	Revisjonens gjennomføring	5
2.2	Revisjonens samlede konklusjoner	5
2.3	Revisjonens anbefalinger	6
3	Gjennomføring av prosjektet	7
3.1	Problemstillinger og avgrensning	7
3.2	Revisjonskriterier	7
3.3	Revisjonsmetoder	8
3.3.1	Dokumentanalyse	8
3.3.2	Intervjuer	8
3.3.3	Mappegjennomgang/stikkprøvekontroll	8
4	Kommunens plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte	9
4.1	Revisjonskriterier	9
4.2	Revisjonens undersøkelse	10
4.3	Revisjonens vurderinger	14
4.4	Revisjonens konklusjon og anbefaling	16
5	Midlertidig botilbud	17
5.1	Revisjonskriterier	17
5.2	Revisjonens undersøkelse	17
5.3	Revisjonens vurderinger	18
5.4	Revisjonens konklusjon og anbefaling	19
6	Tildeling av økonomisk sosialhjelp	20
6.1	Revisjonskriterier	20
6.2	Revisjonens undersøkelse	20
6.3	Revisjonens vurderinger	22
6.4	Revisjonens konklusjon og anbefaling	23
7	Aktivitetsplikt - unge sosialhjelpsmottakere	24
7.1	Revisjonskriterier	24
7.2	Revisjonens undersøkelse	24
7.3	Revisjonens vurderinger	25

7.4	Revisjonens konklusjon og anbefaling	26
8	Rådmannens uttalelse.....	27
9	Kildehenvisninger.....	28
10	Vedlegg	29

1 Forord og prosjektmandat

Revisjonen skal i henhold til kommuneloven¹ utføre forvaltningsrevisjon. Etter loven innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon i tråd med god kommunal revisjonsskikk. God kommunal revisjonsskikk er å følge RSK 001; Standard for forvaltningsrevisjon, utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette innebærer blant annet at rapporten skal skille klart mellom hva som er innsamlede data og hva som er revisjonens vurderinger. Det skal være en tydelig sammenheng mellom problemstillinger, faktaopplysninger², vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

Prosjektet er gjennomført på bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kontrollutvalget og kommunestyret i Skiptvet kommune, jamfør følgende vedtak:

- a) Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 29.08.2018 sak 18/18.
- b) Kommunestyrets vedtak 20.10.2018 sak 18/076

Prosjektplan for gjennomføring av prosjektet ble vedtatt av kontrollutvalget i Skiptvet 24. september 2020, sak 20/19. Planen ble vedtatt i tråd med revisjonens forslag.

Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Prosjektet er gjennomført etter vedtatt prosjektplan i tidsrommet september 2020 – januar 2021. Rapportens faktaopplysninger er verifisert av kommunen. Vi har gjennomført oppstartsmøte med kommuneadministrasjonen slik at også administrasjonens innspill er hensyntatt i prosjektet.

Revisjonen avholdt høringsmøte med administrasjonen 22.02.21. I etterkant av møtet er rapporten sendt på høring i kommunen. Rådmannens uttalelse fremgår av vedlegg 2.

Prosjektet er gjennomført av revisor Pavel Makarov. I tillegg har forvaltningsrevisor Frank Willy Larsen deltatt i informasjonsinnsamlingen og prosjektarbeidet. Revisorenes habilitet og uavhengighet er vurdert opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten, og revisjonen finner de habile til å utføre prosjektet.

Revisor vil takke kontaktperson(er) og andre som har deltatt i prosjektet, for godt samarbeid i forbindelse med prosjektarbeidet.

Østre Viken Kommunerevisjon IKS
Rolvøy, 04.03.2021

Casper Støten (sign.)
oppdragsansvarlig revisor

Pavel Makarov (sign.)
utførende revisor

¹ Kommunelovens kapittel 23 jfr. § 23-3, samt kapittel 24, jfr. § 24-2.

² Fakta er en gjengivelse av informasjonen vi har fått tilgang til gjennom datainnsamlingen.

2 Sammendrag

2.1 Revisjonens gjennomføring

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen vurdert i hvilken grad Skiptvet kommune overholder sine forpliktelser knyttet til de boligsosiale tjenestene og økonomisk sosialhjelp. Vi har definert totalt fire problemstillinger, to på hver område.

For å besvare problemstillingene har revisjonen utledet revisjonskriterier med basis i en eller flere av de følgende kildene: lovverk, politiske vedtak og føringer og kommunens egne retningslinjer.

For å innhente informasjon har revisjonen brukt følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Intervjuer
- Mappegjennomgang / stikkprøver

Det ble gjennomført dokumentanalyse av sentrale dokumenter på området, bl.a. Skiptvet kommunes boligsosiale handlingsplan og virksomhetsplan for NAV, samt andre aktuelle rutiner, beskrivelser og oversikter. Det ble gjennomført fem intervjuer, herunder intervjuer med 3 ledere og 2 ansatte. Det ble foretatt mappegjennomgang av saker om tildeling av utleieboliger, saker om midlertidig botilbud og saker om økonomisk sosialhjelp for unge sosialmottakere for perioden 2019-2020.

2.2 Revisjonens samlede konklusjoner

Problemstilling 1

Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?

Skiptvet kommune har utarbeidet boligsosial handlingsplan og er i ferd med å etablere et boligsosialt team, de har også opprettet et samarbeid mellom virksomhetene i kommunen og et samarbeid med Husbanken. Kommunen tildeler boliger til vanskeligstilte, yter startlån og gir bistand til innbyggere som trenger det. På bakgrunn av dette konkluderer revisjonen med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte. Imidlertid viser revisjonens undersøkelser også at det finnes et forbedringspotensial knyttet til internkontroll ved tildeling av boliger.

Problemstilling 2

Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å finne midlertidig botilbud til det som ikke klarer det selv. Basert på de undersøkelser som revisjonen har gjennomført vil revisjonen bemerke at kommunen ikke har kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.

Problemstilling 3

Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?

Revisjonen konkluderer med at kommunen i all hovedsak har etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp. Revisjonens kontroll har likevel vist at dokumentasjonsgrad varierer fra søknad til søknad.

Problemstilling 4

Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune stiller krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år. Revisjonen konkluderer også med at aktivitetsplikten blir fulgt opp. Imidlertid er det ikke tydeliggjort i alle vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere hva vilkårene for aktivitetsplikt innebærer

2.3 Revisjonens anbefalinger

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om kommunen har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig, for at internkontroll og saksbehandling ved tildeling av boliger er tilfredsstillende.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om det er hensiktsmessig å inngå kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp.
- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere møter kravene om at vedtaket skal:
 - Vise at det er satt vilkår og hva vilkåret er.
 - Hva som kreves for at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene vil være ved brudd på de oppsatte vilkår

3 Gjennomføring av prosjektet

3.1 Problemstillinger og avgrensning

Tematikken i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er todelt – på den ene siden omhandler prosjektet de boligsosiale tjenestene i kommunen, på den andre siden omhandler prosjektet kommunens arbeid tilknyttet økonomisk sosialhjelp.

Vi har definert to problemstillinger på hvert område:

Problemstilling 1:	<i>Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?</i>
Problemstilling 2:	<i>Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?</i>
Problemstilling 3:	<i>Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?</i>
Problemstilling 4:	<i>Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?</i>

Prosjektet tar utgangspunkt i kommunens ansvar i henhold til sosialtjenesteloven. Kommunens arbeid på disse områdene er organisatorisk plassert i henholdsvis sentraladministrasjonen, virksomhet Innbygger-service ved NAV Skiptvet. Tildeling av omsorgsboliger skjer gjennom virksomhet Pleie og omsorg, og vil ikke være en del av denne undersøkelsen.

Innsamlede data fra tidsperioden januar 2019 og frem til september 2020 er brukt for å belyse praksis på feltet.

3.2 Revisjonskriterier

I henhold til standard for forvaltningsrevisjon må revisor fastsette revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som blir brukt til å vurdere ulike sider av kommunens virksomhet og tjenester. Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

I denne rapporten har følgende kilder vært utgangspunkt for utledning av revisjonskriterier:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven).
- Lov om behandlingsmåten forvaltningssaker (forvaltningsloven).
- Lov om Husbanken.
- Forskrift om startlån fra Husbanken (2004).
- Rundskriv NAV- Arbeids- og velferdsetaten- R35-00.

Utleddning av revisjonskriteriene fremgår av vedlegg 1 og er punktvis oppsummert under hvert kapittel (4.1, 5.1, 6.1 og 7.1). Revisjonskriteriene er også oversendt kommunen med muligheter for innspill. Kommunen hadde ingen kommentarer til kriteriene.

3.3 Revisjonsmetoder

I henhold til god revisjonsskikk skal praksis eller tilstand innen det reviderte området beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner. I dette prosjektet har vi benyttet data fra ulike kilder, og brukt ulike metoder for innsamling av data, for å sikre et faktagrunnlag med høyest mulig grad av gyldighet og pålitelighet.

Utfordringer og begrensninger i rapportens faktagrunnlag beskrives nedenfor sammen med beskrivelsen av de ulike metodene som er benyttet. Vi tar også hensyn til metodens begrensninger i vurderingene.

I dette prosjektet er informasjonen hentet inn gjennom bruk av følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Intervjuer
- Mappegjennomgang / stikkprøver

3.3.1 Dokumentanalyse

Vi har gjennomgått sentrale dokumenter på området. Blant annet er Skiptvet kommunens boligsosiale handlingsplan og virksomhetsplan NAV sentrale for vår undersøkelse. Vi har studert rutiner, beskrivelser og ulike oversikter. Alle dokumentene er oversendt fra kommunen. Fullstendig oversikt over dokumentene fremgår av kildehenvisningene i kapittel 9.

3.3.2 Intervjuer

Det er totalt gjennomført fem intervjuer:

- Kommunalsjef
- Virksomhetsleder Innbyggjerservice
- NAV-leder
- NAV - veileder sosial, unge mottagere
- NAV- veileder sosial

Alle intervjuer er verifisert. Det betyr at den som er intervjuet, har fått lese gjennom referatet fra intervjuet for å bekrefte at referatet er i overensstemmelse med det som ble sagt under intervjuet, og rette opp eventuelle misforståelser. Der vi konkluderer, vil alltid vurderingene bygge på skriftlig dokumentasjon eller informasjon fra flere kilder.

3.3.3 Mappegjennomgang/stikkprøvekontroll

Revisjonen har foretatt en gjennomgang av følgende saker:

- Gjennomgang av samtlige saker om tildeling av kommunal utleiebolig (4 saker for 2019 og 1 sak for 2020).
- Samtlige saker om midlertidig botilbud fra 2019 (3). Det er ingen saker i 2020.
- Gjennomgang av saker om økonomisk sosialhjelp i 16 klientmapper av et totalt antall på 49 aktive sosialhjelpsmottagere pr. oktober 2020. Disse 16 mappene utgjør samtlige sosialhjelpsmottakere i kommunen under 30 år.

4 Kommunens plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte

Problemstilling 1: Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?

4.1 Revisjonskriterier

Vi tar utgangspunkt i Sosialtjenesteloven § 15 som sier følgende:

«Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.»

Revisjonskriteriene er utledet i vedlegg 1. Nedenfor følger en punktvis oppsummering av de utledede kriteriene:

- Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal bidra med sin kunnskap i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem kan løses for vanskeligstilte.
- Kommunen ved NAV skal gjøre andre kommunale organer kjent med behovet for ordinære boliger og tilpassede boligløsninger.
- Kommunen ved NAV skal ha etablert et samarbeid med andre instanser, som Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal tilby tjenestemottaker råd og veiledning for å bidra til å sikre en tilfredsstillende bosituasjon.
- Kommunen bør tilby kommunal bolig eller andre boligsosiale virkemidler, f.eks. startlån.
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

4.2 Revisjonens undersøkelse

Boligsosial handlingsplan

Boligsosialt arbeid innbefatter alt kommunen gjør for å sikre vanskeligstilte på boligmarkedet en trygg og stabil bosituasjon. Boligsosialt arbeid handler om å skaffe boliger til vanskeligstilte og styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet. Dette kan handle om å gi råd og veiledning, skaffe egnede boliger, tildele økonomisk støtte, iverksette bo- og nærmiljøtiltak, og gi oppfølging og tjenester i hjemmet. Videre handler det om å sette langsiktige mål, sette av økonomiske og faglige ressurser til arbeidet, og avgjøre hvor og av hvem de ulike oppgavene skal løses.

Revisjonens undersøkelse viser at Skiptvet kommune har utarbeidet en boligsosial handlingsplan. Denne planen beskriver Skiptvet kommunes utfordringer, og de mål kommunen har satt seg, på det boligsosiale området. Handlingsplanen er en temaplan som skal knyttes til kommuneplanens samfunnsdel. Den gir en oversikt over kommunens disponible boligmasse, og synliggjør behovet for boligkonsepter for vanskeligstilte i planperioden 2019-2022, men også de neste tiårene, jf. boligsosial handlingsplan s. 3. Det er i tillegg redegjort for boligsosiale tiltak og virkemidler som skal styrke kommunes innsats på området. Tiltak som krever økte budsjettammer skal vurderes i forbindelse med årsbudsjett og økonomiplan på det aktuelle tidspunkt.

Planen beskriver også utviklingstrekk ved boligsituasjon i Skiptvet for enkelte grupper som for eksempel eldre, mennesker med demens, personer med nedsatt funksjonsevne, personer med psykiske lidelser og rusproblemer. Situasjonsanalysen beskriver bosituasjonen for de forskjellige gruppene og nåværende botilbud.

Skiptvet kommune har satt seg som hovedmål i det boligsosiale arbeidet at kommunen skal legge til rette for at «*innbyggeren har egnede boliger i alle livets faser*», jf. boligsosial handlingsplan (s. 15).

Følgende delmål er definert:

- Skaffe egnede og nøkterne boliger til vanskeligstilte
- Utvikle en mer variert boligstruktur
- Etablere en hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver

I den boligsosiale handlingsplanen har kommunen også nedfelt fire tiltak med mål, beskrivelse av tiltaket, tidsplan og finansiering. Følgende fire tiltak er tatt inn i planen:

Tiltak nr. 1 –	Det skal bygges fire nye serviceleiligheter på Sollia
Tiltak nr. 2 –	Det skal bygges omsorgsboliger i nytt sentrumsbygg, i alt 22 boenheter. Dette er senere endret til 27 enheter.
Tiltak nr. 3 –	Det skal etableres et boligsosialt team
Tiltak nr. 4 –	Det skal utfases åtte trygdeboliger ved Sollia for å bygge en ny enhet

Tiltak 3 innebærer å opprette et tverrfaglig team som skal arbeide aktivt med boligsosiale utfordringer. Dette teamet etableres fordi det er behov for en større grad av koordinering og samkjøring. Teamet skal bestå av minst en fast representant fra hver virksomhet i kommunen. Teamet skal ledes av koordinator for boligsosialt arbeid. Det er bestemt at teamet skal møtes etter behov, men minst en gang pr. kvartal. Revisjon har i mail datert 13.01.21 fått opplyst at boligsosialt team ennå ikke er etablert. Dette vil skje i løpet av våren 2021. Revisjon har også fått opplyst at kommunen pr i dag ikke ser behovet for en boligkoordinator. Dette fordi etterspørselen etter bistand til å skaffe seg bolig pr. i dag ikke er stor nok til å fylle en hel stilling. Det vil være Servicekontoret som tar initiativ til at teamet møtes regelmessig.

Kommunalsjefen opplever at boligsosial handlingsplan er god fordi den er overordnet, men også detaljert. Kommunalsjefen mener handlingsplanen er god på lovgrunnlaget og gir et tydelig mandat på oppgaver. I tillegg til dette peker kommunalsjefen på at planen beskriver behovet i Skiptvet, konkret i forhold til enkeltgrupper, for eksempel yngre funksjonshemmede, men noe mer summarisk for eldre. Kommunalsjefen viser også til at den har en konkret handlingsplan, samt at den også beskriver hvordan kommunen tildeler og håndterer boliger og at den har retningslinjer for startlån.

Boligsosiale tjenester

Nøkkeltallene for sosialtjenesten, hentet fra kommunebarometeret³ viste at Skiptvet kommune var på 161. plass i 2019 og kom på 43. plass i denne sektoren i 2020. Ifølge barometeret for 2020 ble 100 % av søknadene om kommunal bolig innvilget i Skiptvet kommune i 2019. Til dette vil vi bemerke at revisjonen ikke har fått opplyst hvor mange søknader om kommunale boliger Skiptvet kommune har mottatt.

Boligsosiale tjenester er organisatorisk plassert både i sentraladministrasjon, i virksomhet Innbyggerservice (hvor NAV-kontoret er plassert), og i virksomhet Pleie og omsorg.

Revisjonen har fått opplyst at sentraladministrasjonen har en koordinerende oppgave knyttet til tildeling av boliger og startlån. Bostøtte følges opp av Servicekontoret i virksomhet Innbyggerservice. Tildeling av trygdeboliger og serviceleiligheter, med nær tilknytning til tjenestetilbud, skjer hovedsakelig gjennom Pleie og omsorg (PLO). Privateide boliger, som er eid av Accept Eiendom AS, tildeles av kommunen ved sentraladministrasjon. Fire privateide boliger (eid av Helselaget) tildeles av Pleie og omsorg (PLO). For boliger eid av bruker, hvor kommunen regulerer omsetning dvs. omsorgsboliger og boliger til ungdom i etablererfasen, så er det sentraladministrasjonen som har ansvar for tildeling av leilighetene til ungdom i etablererfasen. Når det gjelder omsorgsboliger til eldre så styres tildelingen av Pleie og omsorg.

Revisjonen har også fått opplyst at det er en tett dialog mellom NAV Skiptvet, sentraladministrasjon og PLO, når det kommer til tildeling av boliger. NAV Skiptvet orienterer og veileder også vanskeligstilte som trenger bistand til å skaffe seg bolig. Revisjonen er gjennom intervjuer blitt informert om at dette for eksempel kan dreie seg om å gi råd om å finne bolig på finn.no og sosiale medier. NAV anbefaler de som søker bolig å legge ut annonse og å se etter bolig i andre kommuner dersom de ikke finner passende bolig i Skiptvet. NAV gir også råd om startlån og bostøtte fra Husbanken. Videre gir de informasjon om de boligene hvor kommunen har tildelingsrett. De gir informasjon om private utleiere som de har god kjennskap til. Revisjon ble opplyst om at det også kan gis NAV-garanti dersom de vanskeligstilte ikke kan stille depositum selv.

Midlertidige boliger administreres av NAV Skiptvet og reguleres av egne prosedyrer. Dette omtales nærmere i neste kapittel (kapittel 5).

Revisjonen ble i mail datert 13.01.21 opplyst om at NAV Skiptvet har deltatt i arbeidet med utarbeidelsen av boligsosial handlingsplan.

Ifølge boligsosial handlingsplan skal NAV Skiptvet holde seg løpende orientert om boligutviklingen i kommunen. NAV-kontoret skal ha kontakt med tekniske tjenester og øvrig kommuneadministrasjon for å være orientert om planarbeid mm. Boligsosial handlingsplan beskriver videre (ss 12 – 13) at kommunen eier noen boligobjekter selv som er til utleie, disse benyttes av NAV. Det beskrives også at NAV Skiptvet følger

³ Kommunebarometeret er en måling som publiseres av Kommunal rapport hvert år. Her rangeres kommunene etter 151 nøkkeltall på tvers av 12 ulike sektorer.

utviklingen både på leie- og eiemarkedet i kommunen, samt at NAV også er aktiv deltaker ved tildeling av leiligheter med kommunal tildelingsrett. Planen beskriver også at NAV har et nettverk av innbyggere som leier ut boliger som NAV-kontoret benytter seg av.

Kommunalsjef informerer om at ulike kommunale virksomheter samarbeider om å dekke boligbehov for ulike grupper. Når det gjelder unge innenfor oppvekstsektoren som har et omsorgsbehov, så kommuniseres deres behov fra Oppvekst til Pleie og omsorg. Når det gjelder psykiatri/rus, så gjennomføres det regelmessige møter med NAV knyttet til enkeltbrukere, hvor saker, herunder boligproblematikk drøftes etter brukerens samtykke. Virksomhetsleder for innbyggjerservice opplever at det er god kommunikasjon med rus/psykiatri når det gjelder behovet for kommunale boliger. For barn under barnevernets omsorg tar barneverntjenesten kontakt med NAV og sentraladministrasjonen. Det er også etablert faste møtepunkter mellom NAV og barnevernet.

Startlån

Skiptvet kommune tilbyr startlån. Retningslinjer for tildeling av startlån er utarbeidet og vedtatt av kommunestyre 12.12.2017. Retningslinjene er laget med utgangspunkt i Husbankens regler for tildeling av startlån. Startlån skal bidra til at varig økonomisk vanskeligstilte husstander med boligetableringsproblemer skal få mulighet til å etablere seg og bli boende i nøkterne, men gode boliger. Med varige vanskeligstilte menes husstander som ikke har mulighet for sparing slik at de hverken nå eller senere har mulighet til å skaffe seg egen bolig ved privat finansiering. Startlån er behovsprøvd og kan omfatte barnefamilier, enslige forsørgere, funksjonshemmede, flyktninger og andre. Kommunen prioriterer de mest vanskeligstilte ved tildeling av startlån innenfor gjeldende kommunale lånerammer. Hensynet til barns velferd veier tyngst.

For å få startlån må man oppfylle kriterier som er listet opp i de kommunestyrevedtatte retningslinjene. Lån gis til kjøp av bolig, utbedring av bolig eller refinansiering. Kommunen kan også gi en skriftlig forhåndsgodkjenning om at søker vil få å startlån hvis søker finner en egen bolig. Kostnadsramme på startlån er på inntil kr 2,5 mill. som kan justeres etter markedsendringer.

Den som er ansvarlig saksbehandler for ordningen med startlån er rådgiver i virksomhet Plan, landbruk og teknikk. Hun gjennomfører møter med de som søker startlån. Målsettingen med disse møtene er å innhente relevante opplysninger for saksbehandling av søknadene. Søknadene behandles ut i fra de kommunale retningslinjene som er laget med bakgrunn i målsetninger fra Husbanken. Kommunalsjefen har informert revisjonen om at de er nøye med å oppfylle målsettingene for startlånsordningen. Revisjon har fått opplyst at saksbehandlingen av startlån gjennomføres på følgende måte: saksbehandler på plan, landbruk og teknikk mottar og behandler søknadene jf. rutine for startlån. I de fleste tilfeller drøftes saken med den i Skiptvet kommune som har fullmakt til å innvilge startlån. Ved behov innhentes opplysninger fra NAV.

Det er etablert en startlångruppe bestående av saksbehandler og kommunalsjef. Ifølge boligsosial handlingsplan skal NAV – leder sitte i teamet som tildeler startlån fra Husbanken og eventuelle andre ordninger fra Husbanken. Revisjonen har av kommunalsjef fått opplyst at teamet i praksis består av saksbehandler fra Plan, landbruk og teknikk og kommunalsjef. I denne gruppen diskuteres alle saker knyttet til startlån. Ved behov kontaktes andre etater, som regel NAV eller rus/psykiatri. I boligsosial handlingsplan er NAV nevnt som en del av teamet, men revisjon ble opplyst at NAV ikke er involvert i alle saker. Sentraladministrasjonen fatter endelig vedtak, ifølge retningslinjer for startlån i Skiptvet kommune. NAV deltar også i møter sammen med Husbanken og sentraladministrasjon ved behov.

Personer over 18 år med høye boutgifter og lave inntekter kan også ha krav på statlig bostøtte. Servicekontoret, i virksomhet Innbyggerservice, har ansvaret for å administrere og veileder innbyggerne med bostøttesøknaden til Husbanken. Det søkes både digitalt i Husbankens system og på papir.

Boliger til utleie

En oversikt som Skiptvet kommune bruker ved KOSTRA rapportering viser tre grupper av boliger til utleie for 2019:

- *Boliger eide av kommunen* – 44 boenheter
- *Privat eide boliger*, hvor kommunen har tildelingsrett – 24 boenheter
- *Boliger eid av brukeren*, hvor kommunen regulerer omsetningen (kjøp/salg) – 24 boenheter

Boliger eid av kommunen.

Revisjonen har fått opplyst at tildeling av disse boenhetene i all hovedsak skjer gjennom Pleie og omsorg. Dette gjelder trygdeboliger og serviceleiligheter med nær tilknytning til tjenestetilbud.

Retningslinjer for tildeling av disse boligene følger som vedlegg til boligsosial handlingsplan. I disse retningslinjene fremgår det blant annet at det skal foreligge søknad. Retningslinjene inneholder ytterligere kriterier for tildeling av trygdeboliger, serviceleiligheter og langtidsopphold i institusjonen. Kriteriene som er nedfelt er for eksempel at søkerne må være over 18 år og hjemmeboende i kommunen.

For andre boliger beskriver planen følgende tildelingspraksis (s.7):

«Det er rådmannen som har myndighet til å tildele leiligheter etter behovsprøving i fagmiljøene. Dette gjøres etter anbefaling fra fagmiljøene. Uavhengig av hvem som har eieransvar for boliger med tildelingsrett, så har Skiptvet kommune en saksbehandling i forkant til tildelingen.

Sentraladministrasjonen får melding fra huseier når en leilighet blir ledig, og går ut til aktuelle avdelinger med forespørsel om behov for boliger. Deretter tas det en avgjørelse ut fra hvor behovet er størst. Det opereres ikke med «venteliste», men det gjøres en faglig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Deretter forespørres rådmannens om godkjenning av tildelingen. Sentraladministrasjon gir så nødvendig informasjon til boligeier slik at kontrakt skrives. Det er sentraladministrasjon som er mellomledd mellom huseier og leietaker. Det er av og til også behov for noe kommunikasjon til og fra huseier og leietaker hvor Skiptvet kommune er et mellomledd.»

NAV-leder har informert revisjonen om at NAV tas med på råd når sentraladministrasjonen tildeler kommunale utleieboliger.

Privat eide boliger hvor kommunen har tildelingsrett.

Revisjonen har fra virksomhetsleder Innbyggerservice mottatt dokumentet «Organisering av det boligsosiale arbeidet i Skiptvet kommune». Her foreligger den en beskrivelse av prosessen knyttet til tildeling av privateide boliger, hvor kommunen har tildelingsrett. I denne beskrivelsen fremgår det at det føres oversikt over ledige boliger. I de tilfeller hvor sentraladministrasjonen blir kjent med at en boenhet blir ledig spør sentraladministrasjonen andre deler av kommunen, som NAV, barnevernet og psykiatritjenesten, om de kjenner til personer med behov for bolig. Dersom disse kommunale tjenestene ikke melder inn behov, kan boligen tildeles andre innbyggere som har henvendt seg til Skiptvet med et boligbehov. Hvis det er knapphet på tilgjengelige boliger så prioriter de ulike fagmiljøene hvem man anser å trenge det mest på det aktuelle tidspunkt. Når man har vurdert at en person eller husstand er i målgruppen for å få tildelt bolig kvalitetssikres tildelingen hos rådmannen. Kontaktinformasjon sendes huseier som utarbeider kontrakt. Sentraladministrasjonen sørger for at kontrakt blir signert og for rask iverksatt overtakelse av bolig. Deretter er huseier ansvarlig for videre kontakt med leietaker.

I perioden januar 2019 - september 2020 ble det tildelt fem boliger av Skiptvet kommune. Dette var privateide boliger, hvor kommunen har tildelingsrett. Virksomhetsleder har på spørsmål fra revisjonen bekreftet at det ikke var flere søkere eller flere aktuelle kandidater til disse fem boligene. Sommeren 2020 hadde Skiptvet kommune ytterligere 3 boliger ledige. Virksomhetsleder innbyggjerservice opplyser revisjonen om at det er sjelden at kommunen ikke har kunnet hjelpe folk med boligbehov.

Revisjonens kontroll viser at bortsett fra leieavtaler foreligger det ikke ytterligere dokumentasjon i sakene. Ifølge virksomhetsleder Innbyggjerservice ble vurderinger fra saksbehandlingen, som er beskrevet ovenfor, gjort muntlig og det finnes derfor ikke mer dokumentasjon enn leieavtaler som er inngått med utleier.

Virksomhetsleder Innbyggjerservice opplever at arbeidet med tildeling av boliger ikke har blitt godt nok dokumentert av Skiptvet kommune. Kommunen har ikke arkivert søknadsskjemaer. Kommunen har heller ikke noe system for å dokumentere og registrere innkomne henvendelser. Revisjonen har fått opplyst at det er mye kommunikasjon pr. e-post som ikke blir arkivert.

Oversikten «Boliger til utleie», dvs. kommunalt eide boliger, privateide boliger til utleie med kommunal tildelingsrett og boliger eid av brukeren hvor kommunen regulerer omsetningen, oppdateres fortløpende. Totaloversikten fremkommer en gang årlig i forbindelse med KOSTRA-rapporteringen i februar.

Boliger eid av bruker, men hvor kommunen regulerer omsetningen (kjøp/salg)

Virksomhetsleder innbyggjerservice har på spørsmål fra revisjonen opplyst om at kommunen ikke regulerer omsetningen. Kommunen har tildelingsrett iht. Husbankens regler på hvem som kan kjøpe bolig. Omsetningen av boligen gjøres etter reglene for det enkelte borettslag.

Som tidligere nevnt er dette boliger til ungdom som tildeles av sentraladministrasjonen og boliger til eldre som tildeles av Pleie og omsorg. Dette gjelder Eikveien borettslag hvor kommunen har to leiligheter til ungdom i etableringsfasen. De øvrige er til eldre personer hvor PLO har reguleringsansvar.

4.3 Revisjonens vurderinger

Revisjonens undersøkelse viser at Skiptvet kommune har utarbeidet en boligsosial handlingsplan. Denne planen beskriver Skiptvet kommunes utfordringer, og de mål kommunen har satt seg på det boligsosiale området. Den boligsosiale handlingsplanen inneholder og et sett med tiltak. Tiltakene er beskrevet og det er også nedfelt mål for tiltaket, samt tidsplan og finansiering. Revisjonen vurderer det som positivt at Skiptvet kommune har utarbeidet en boligsosial handlingsplan med mål for kommunens boligsosiale arbeid. Revisjonen vurderer det også som positivt at den boligsosiale handlingsplanen inneholder konkretiserte forslag til tiltak. Revisjonen anser at den boligsosiale handlingsplanen er et viktig verktøy i kommunens arbeid for medvirke til at vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, skaffer seg bolig. Revisjonens undersøkelse har vist at NAV Skiptvet har deltatt i arbeidet med utarbeidelsen av kommunens boligsosial handlingsplan. Revisjonen vurderer dette som positivt og anser med dette at NAV Skiptvet har bidratt med sin kunnskap i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem for vanskeligstilte skal løses.

Revisjonen legger merke til at et av tiltakene som er beskrevet i boligsosial handlingsplan er at det skal etableres et boligsosialt team. Dette skal være tverrfaglig team som skal arbeide aktivt med boligsosiale utfordringer. Teamet skal bestå av minst en fast representant fra hver virksomhet i kommunen. Revisjonen forstår dette dithen at også NAV-Skiptvet skal være representert i teamet. Revisjonen viser til at ifølge

boligsosial handlingsplan skal NAV Skiptvet holde seg løpende orientert om boligutviklingen i kommunen. NAV-Skiptvet skal også ha kontakt med tekniske tjenester og øvrig kommuneadministrasjon for å være orientert om planarbeid mm. Revisjonen vurderer det som positivt at NAV Skiptvet er tilegnet disse oppgavene og anser at dette er i tråd med de retningslinjer som er gitt i rundskriv R35-00, pkt. 3.15.2.

Revisjon har fått opplyst at det boligsosiale teamet skal etableres i løpet av våren 2021. Revisjonen vurderer det som positivt at det skal etableres et boligsosialt team bestående av deltakere fra alle kommunens virksomheter.

Revisjonens undersøkelse har vist at det er opprettet et samarbeid mellom Skiptvet kommune og Husbanken. Skiptvet kommune yter startlån og bistår kommunens innbyggere ved søknad om bostøtte. Revisjonen har fått opplyst at NAV Skiptvet deltar i kommunens møter med Husbanken. Revisjonen vurderer det som positivt at kommunen yter startlån og at det gis bistand til de av kommunens innbyggere som trenger det når det skal søkes om bostøtte. Revisjonen anser med dette at NAV Skiptvet har etablert et samarbeid med andre instanser, som for eksempel Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Basert på de undersøkelser som revisjonen har gjennomført er revisjonens vurdering at Skiptvet kommune tilbyr kommunens innbyggere råd og veiledning for å bidra til å sikre en tilfredsstillende bosituasjon.

Revisjonens kontroll har vist at Skiptvet kommune har etablert en rekke boligsosiale virkemidler. Ordningen med startlån og råd og bistand med for eksempel å søke om bostøtte er allerede nevnt. I tillegg til dette eier Skiptvet kommune en rekke boliger de leier ut, samt at de i tillegg til dette har tildelingsrett på noen privat eide boliger gjennom et samarbeid med en privat aktør. Kommunen har også tildelingsrett i henhold til Husbankens regler på enkelte privateide omsorgsboliger og boliger for unge i etableringsfasen. Revisjonen vurderer det som positivt at Skiptvet kommune har etablert et variert sett med virkemidler for å bistå vanskeligstilte med bolig, fra kommunalt eide boliger – til formalisert samarbeid med private aktører.

Revisjonens undersøkelse viser at det er utarbeidet rutiner tilknyttet det boligsosiale arbeidet i Skiptvet. Rutine for tildeling av kommunale boliger og boliger hvor kommunen har tildelingsrett, er beskrevet i et avsnitt i boligsosial handlingsplan. Rutiner for tildeling av trygdeboliger og omsorgsboliger via pleie og omsorgstjenesten (uansett eierforhold) er utformet som et vedlegg til denne planen. Revisjonen har mottatt dokumentet «Organisering av det boligsosiale arbeidet i Skiptvet kommune». Dette dokumentet beskriver prosessen knyttet til tildeling av privateide boliger, hvor kommunen har tildelingsrett. Revisjonen vurderer det som positivt at der foreligger rutiner på området. Revisjonen er likevel av den oppfatning at de fremlagte rutinene ikke fremstår som en helhetlig beskrivelse på hvordan tildelingen via sentraladministrasjon skal foregå. Dette vurderer revisjonen som uheldig.

Revisjonen vurderer det som uheldig at det foreligger lite dokumentasjon av saksbehandlingen. Revisjonen vurderer det som uheldig at vurderinger i saksbehandlingen ikke gjøres skriftlig og ikke arkiveres sammen med saken. Revisjonen vurderer at arbeidet med tildeling av boliger ikke har blitt godt nok dokumentert av Skiptvet kommune. Opplysningene revisjonen har mottatt om at det skal være mye kommunikasjon pr. e-post som ikke blir arkivert vurderes også som uheldig.

Med bakgrunn i dette anbefaler revisjonen Skiptvet kommune å vurdere om kommunen har utarbeidet de rutiner, og etablert den praksis som er nødvendig, for at internkontroll og saksbehandling ved tildeling av boliger er tilfredsstillende.

4.4 Revisjonens konklusjon og anbefaling

Skiptvet kommune har utarbeidet boligsosial handlingsplan og er i ferd med å etablere et boligsosialt team, de har også opprettet et samarbeid mellom virksomhetene i kommunen og et samarbeid med Husbanken. Kommunen tildeler boliger til vanskeligstilte, yter startlån og gir bistand til innbyggere som trenger det. På bakgrunn av dette konkluderer revisjonen med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte.

Imidlertid viser revisjonens undersøkelser også at det finnes et forbedringspotensial knyttet til internkontroll ved tildeling av boliger. På bakgrunn av dette vil revisjonen fremme følgende anbefaling:

Revisjonens anbefaling er:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om kommunen har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig, for at internkontroll og saksbehandling ved tildeling av boliger er tilfredsstillende.

5 Midlertidig botilbud

Problemstilling 2: Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?

5.1 Revisjonskriterier

Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv, jf. § 27 i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Revisjonskriteriene er utledet i vedlegg 1. Nedenfor følger en punktvis oppsummering av kriteriene:

- Kommunen ved NAV skal tilby midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.
- Avgjørelse om tildeling av midlertidig botilbud skal regnes som enkeltvedtak, som skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, klageadgang).
- Kommunen ved NAV skal stille kvalitetsmessige krav til det midlertidige botilbudet.
- Kommunen ved NAV skal begrense bruk av midlertidig botilbud (unntaksvis mer enn 3 måneder)
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

5.2 Revisjonens undersøkelse

Rutine for tildeling av midlertidige boliger

Ifølge boligsosial handlingsplan er midlertidig botilbud en del av tjenestetilbudet som kommunen tilbyr vanskeligstilte. NAV kontoret har oversikt over aktuelle steder som kan tilby akuttboliger. Slik bolig tildeles etter enkeltvedtak fattet av NAV lokalt.

Ifølge rutine for tildeling av midlertidig botilbud har NAV Skiptvet per i dag tilgang på følgende midlertidige boliger:

- To kommunale boliger i Skiptvet sentrum.
- Hotell Olav Digre, Sarpsborg.

I tillegg har Skiptvet kommune som tidligere nevnt tildelingsrett på private boliger. Dette er ordinære utleieboliger som kan benyttes til midlertidig botilbud dersom det ikke er andre alternativer. Alle disse leilighetene har beliggenhet i sentrum av Skiptvet med nærhet til butikker, skole, barnehager og bussforbindelse.

Rutinen beskriver at midlertidige boliger tildeles ved akutt henvendelse og dersom brukeren fyller kriteriene for midlertidig bolig. Videre sies det at ved tildeling av midlertidig botilbud skal både den som leier og NAV Skiptvet aktivt lete etter annet egnet bosted slik at botiden blir kortest mulig. Rutinene beskriver også

at tilbudet må vurderes ut fra søkers situasjon. Særlige vurderinger må gjøres der det er snakk om barn, unge og syke.

Rutinen sier også at de som søker om midlertidig bolig skal få skriftlig vedtak, enten det er innvilgelse eller avslag. Rutinen beskriver at vedtaket skrives i Socio (fagsystemet til NAV). Videre sies det at der det avtales leie av privat bolig, avtales det at leiekontrakten skrives av utleier og underskrives av leietaker. Det samme gjelder for leie av kommunal bolig. En eventuell søknad om dekning av boutgifter/oppholdsutgifter blir vurdert individuelt.

Rutinen har også nedfelt bestemmelser om at det ved tildeling av midlertidig bolig må jobbes videre med å finne en snarlig og permanent løsning på boligbehovet. Brukere som er i stand til det rådes til å finne bolig selv. I rutinen er det også beskrevet hvordan bruker kan veiledes i å søke etter bolig på internett, det er opplysninger om telefonnummer til de største utleierne, hvordan man kan undersøke med familie/venner, fremme søknad om bolig med kommunal tildelingsrett m.m. Rutinen sier også at NAV skal gi informasjon om at man kan søke om husleiegaranti fra NAV (kommunal garanti for inntil 3 måneders ubetalt husleie).

Dokumentet «*Rutine for tildeling av midlertidige boliger*» er ikke datert og det fremgår heller ikke om det er et administrativt eller politisk vedtatt dokument.

NAV-leder har opplyst revisjonen om at Skiptvet kommune ikke har en skriftlig beskrivelse av krav til kvalitet på det midlertidige botilbudet, men det gjøres en individuell vurdering av brukernes behov og ønsker. Plasseringer er noen ganger viktigere for brukere enn fasiliteter. Veileder NAV opplyser at ved tildeling av midlertidig bolig så sørger man for at det i alle boliger er mulig å lage mat, vaske klær osv.

Gjennom intervjuer med ansatte i NAV har revisjonen blitt informert om at de er godt kjent med at bruk av midlertidig botilbud skal være begrenset. Behovet for midlertidige boliger har ikke vært stort i Skiptvet kommune de siste årene, slik at dette ikke har vært problematisk. Det er ikke utarbeidet rutiner som begrenser bruk av midlertidig bolig til maks 3 måneder, men det ligger i sakens natur at man forsøker å få folk over i permanent bolig så raskt som mulig.

Ifølge informasjon fra Skiptvet kommune er det registrert tre søknader om midlertidig bolig i 2019 og ingen i 2020. Det var registrert to bostedsløse i kommunen i 2018. Det samme antallet bostedsløse var registrert i 2019. Ingen bostedsløse er registrert i 2020.

Revisjonen har gjennomgått de tre sakene fra 2019. Det er fattet vedtak i to av sakene. I disse tilfellene ble midlertidig botilbud innvilget. Vedtakene er skriftlige, inneholder en utredning av saken, en begrunnelse og informasjon om klageadgang. Varigheten på begge oppholdene var i underkant av en måned.

Den tredje søknaden er opplyst å være en feilregistrering. Saken skulle ikke vært meldt inn som en søknad om midlertidig botilbud.

5.3 Revisjonens vurderinger

Undersøkelsen viser at kommunen ved NAV tilbyr midlertidig botilbud til personer som ikke klarer å skaffe seg bolig på egen hånd. Dette vurderer revisjonen som positivt. Det er også revisjonens vurdering at de vedtak som revisjonen har kontrollert tilfredsstiller forvaltningslovens krav til enkeltvedtak. Dette innebærer at enkeltvedtakene er gjort skriftlig, at det foreligger en forsvarlig utredning, at vedtaket er begrunnet og at det opplyses om søkerens klageadgang.

Revisjonens gjennomgang av vedtakene om midlertidig botilbud viser at varigheten på begge oppholdene var i underkant av en måned. Dette vurderer revisjonen som positivt fordi dette viser at kommunens tilbud om midlertidig botilbud rent faktisk er «*begrenset i omfang og lengde*» jf. pkt. 4.27.2.3 i rundskriv R35-00.

Revisjonen vurderer at kommunen har en skriftlig rutine og et fagsystem på plass som bidrar til å sikre etterlevelse av kravene i tilknytning til midlertidig botilbud. Rutinen er imidlertid ikke datert eller formelt vedtatt, noe revisjonen vurderer som uheldig.

Rundskriv R35-00 sier at det midlertidige botilbudet som benyttes må være kvalitetsmessig forsvarlig ut fra den enkelte tjenestemottakers behov. Mottakeren av tjenestetilbudet skal for eksempel sikres en selvstendig tilværelse med mulighet til å opprettholde relasjoner og sosialt nettverk, delta i alminnelige daglige aktiviteter, og kunne være i eller forsøke å finne seg arbeid. Det påligger NAV-kontoret å vurdere om det midlertidige botilbudet er egnet til å ivareta disse behovene. Det midlertidige botilbudet må ha en forsvarlig standard. Det skal normalt være god tilgang til bad og toalett, mulighet for matlaging og vask av tøy. Revisjonen har i sin undersøkelse fått opplyst at det gjøres en individuell vurdering av brukernes behov og ønsker i hver enkelt sak. Dette vurderer revisjonen som positivt. Revisjonen vurderer det også som positivt at det ved tildeling av midlertidig bolig sørges for at det er mulig å lage mat, vaske klær osv.

NAV Skiptvet har ikke en skriftlig beskrivelse av krav til kvalitet på det midlertidige botilbudet. Rundskriv R35-00, pkt. 4.27.2.2, sier at «NAV-kontoret må sikre at det midlertidige botilbudet som benyttes er forsvarlig. Hvis kontoret finner det hensiktsmessig, bør det inngås kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidige botilbud». Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om det er hensiktsmessig å inngå kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.

5.4 Revisjonens konklusjon og anbefaling

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune ivaretar sin plikt til å finne midlertidig botilbud til det som ikke klarer det selv. Basert på de undersøkelser som revisjonen har gjennomført vil revisjonen likevel fremme følgende anbefaling:

Revisjonens anbefaling er:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om det er hensiktsmessig å inngå kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidig botilbud.

6 Tildeling av økonomisk sosialhjelp

Problemstilling 3: Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?

6.1 Revisjonskriterier

De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomisk rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpent, jf. sosialtjenesteloven § 18. Utledning av revisjonskriterier følger i vedlegg 1. Nedenfor er kriteriene punktvis oppsummert:

- I saker om økonomisk sosialhjelp skal kommunen dokumentere at det foreligger søknad.
- NAV skal foreta en utredning av hjelpebehovet og se til at saken er så godt opplyst som mulig før det blir fattet vedtak.
- Opplysninger i saker skal dokumenteres skriftlig. Eksempel kan være: lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og likning.
- Det skal foreligge enkeltvedtak som tilfredsstiller krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarelig utredning, begrunnelse, informasjon om klageadgang).
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

6.2 Revisjonens undersøkelse

Ifølge «Strategidokument (virksomhetsplan) NAV Skiptvet – våren 2020» har kommunens utgifter til sosialhjelp blitt redusert i løpet av 2019. Imidlertid er det en økning av unge mottakere av sosialhjelp. Ifølge samme dokument har denne gruppen rett og plikt til aktivitet, noe som er utfordrende å få til raskt.

I intervju med NAV-leder og veiledere kommer det frem at det er utarbeidet skriftlig rutine for tildeling av økonomisk sosialhjelp. Rutinen inneholder oversikt over dokumenter som skal legges ved søknaden og sjekkliste på kommunale eller statlige ytelser. I intervju med NAV-leder har revisjonen fått vite at søknader om økonomisk sosialhjelp som regel foreligger som papirsøknad, men det er mulig å henvende seg muntlig i krisesituasjoner. Dette dokumenteres da i etterkant med et journalnotat. Revisjonen har gjennom intervjuene med NAV-ansatte blitt opplyst om at det gjøres en individuell vurdering av hjelpebehovet, stønadsbeløp og stønadsform i hver enkelt sak. Veilederne i NAV bruker statens satser, men vurderer hver sak individuelt. Det foretas en skjønnsmessig vurdering av hva som er forsvarelig livsopphold i hver enkelt sak.

Revisjonen har fått informasjon om at man sikrer seg tilstrekkelig dokumentasjon ved å bruke søknadsskjema. Søknadsskjemaet er ment å bidra til å sikre at saken er så godt opplyst som mulig før det blir fattet vedtak. Revisjonen har også fått opplyst at NAV gjennomfører møte med søkeren, fortrinnsvis på

kontoret. I perioden med koronatiltak er mye gjort pr. telefon. For å opplyse saken informerer veilederne om at de blant annet henter inn følgende dokumentasjon:

- Lønnslipp.
- Husleiekontrakt.
- Saldoutskrift.
- Skattemelding, skatteoppgjør.
- Kontoutskrifter.
- Barnebidrag, statlige ytelser.
- Samværskontrakter.
- Boliglån.
- Strømutgifter.
- Kommunale avgifter.
- Barnehage-/ SFO-utgifter.

I henhold til de lokale rutinene⁴ som berører tildeling av økonomisk sosialhjelp, skal NAV Skiptvet benytte seg av de statlige veiledende retningslinjene for utmåling av økonomisk sosialhjelp til livsopphold. Folke-trygdens hjelpestønad holdes utenfor utmålingen av pliktmessige ytelser til løpende livsoppholds- og boutgifter, mens alle andre inntekter skal vurderes i beregningen av stønad. Saksbehandlingstiden er beregnet å være inntil 3 uker når all nødvendig dokumentasjon foreligger.

I henhold til «Internrutine for økonomisk sosialhjelp» bør veilederne sende forvaltningsmelding om forventet saksbehandlingstid ved behov. Rutinen beskriver også at veileder skal sende forvaltningsmelding dersom saken mangler opplysninger. Svaret må inneholde en frist for innlevering av nødvendig dokumentasjon, og informasjon om at søknaden vil bli avslått grunnet manglende opplysninger, dersom fristen ikke overholdes. Rutinen spesifiserer også at klagesaksbehandling skal skje uten ugrunnet opphold. Sosialtjenesten bør også vurdere om det skal kreves refusjon i henhold til rutiner.

I henhold til rutinen kan sosialtjenesten gi stønad til dekning av boutgifter, blant annet husleie, renteutgifter på boliglån (avdrag fryses) og strøm. Det gis også stønad til dekning av utgifter til klær og sko, helseutgifter, konfirmasjon og religiøse høytider (etter en individuell og skjønnsmessig vurdering). Videre beskriver rutinen hvordan satsene for familier med barn skal beregnes. Her kan det også gis stønad til fritidsaktiviteter, utstyr og ferie (etter en individuell vurdering). Ved behov innvilges det 1 TV og 1 PC pr familie.

Tilbakebetalt skatt skal tas med i betraktning som inntekt ved vurdering av behovet for økonomisk sosialhjelp på utbetalingstidspunktet og framover. Satsene og beskrivelsene i denne rutinen er veiledende og erstatter ikke forpliktelsen til å utøve individuelt skjønn. I skønnsutøvelsen skal barn og unges behov vurderes spesielt. Vedtak om økonomisk sosialhjelp fattes av leder eller de som er gitt delegert fullmakt av leder.

Revisjonen har kontrollert 15 saker om økonomisk sosialhjelp. Undersøkelsen viser at det foreligger skriftlig søknad i 13 av sakene, og at i to av sakene er henvendelsen kommet pr. telefon under koronapandemien. Disse to søknadene er senere dokumentert i journalnotat.

Revisjonens gjennomgang av forelagt dokumentasjon viser at det ble innhentet saksopplysninger om søkeren og dennes livssituasjon. I flertallet av sakene fremgikk det hvilken informasjon og hvilken dokumentasjon som var innhentet. Det fremgikk også eventuelle møter og hvilken dialog søkeren har hatt med

⁴ Rutine for NAV-sosial og Internrutine for økonomisk sosialhjelp – Skiptvet kommune

NAV-kontoret. I tillegg inneholder flertallet av vedtakene en oversikt over søkerens inntekter og utgifter. I de 15 sakene som revisjonen kontrollerte forelå det følgende dokumentasjon:

- Tre av sakene inneholdt lønnslipp / lønnsoppgave.
- Fire av sakene var dokumentert med skattemelding eller skatteoppgjør.
- Fem av sakene inneholdt husleiekontrakt.
- Elleve av sakene var det innhentet kontoutskrifter.
- I seks av sakene forelå annen dokumentasjon, som for eksempel gjeldsbrev eller dokumentasjon av utgifter.

Revisjonens undersøkelse viser at det foreligger en utredning av hjelpebehovet i alle sakene. Undersøkelsen viser også at det er foretatt en skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak. Utbetalingene varierer fra kr 500,- utbetalt som krisehjelp, til kr 8 000,- som livsopphold for en måned. I noen av sakene registrerer revisjonen at det kan være utbetalt flere summer innenfor samme måned. En person kan for eksempel ha fått utbetalt støtte til livsopphold for en måned og samtidig ha fått dekket utgifter til medisinsk behandling, eller dekning av utgifter til strøm.

Revisjonens funn viser at alle kontrollerte enkeltvedtak/melding om vedtak inneholder klagefrist, fremgangsmåte ved klage, samt informasjon om rett til å se sakens dokumenter (innsynsrett). Alle kontrollerte vedtak var gjort unntatt offentlighet.

I desember 2017 gjennomførte fylkesmannen tilsyn ved NAV Skiptvet. Rapport av 09.01.2018 viste lovbrudd som gikk på dokumentasjon av kartlegging av barns situasjon i søknad om økonomisk sosialhjelp og bedre rutiner for internkontroll. Det ble utarbeidet egne kartleggingsskjemaer for barnefamilier og det er enda mer fokus på slike familier. Med bakgrunn i fylkesmannens tilsyn gjennomførte kommunen en egevaluering høsten 2019, som ble godkjent av fylkesmannen og tilsynssaken er nå avsluttet.

6.3 Revisjonens vurderinger

Revisjonens gjennomgang av saker for aktive brukere i 2020 viser at søknad om økonomisk stønad foreligger i alle kontrollerte saker. Det er revisjonens vurdering at det er foretatt en individuell utredning av hjelpebehovet i hver enkelt sak. Revisjonen vurderer det også som positivt at det er fattet enkeltvedtak i alle kontrollerte saker. Det er revisjonens vurdering at de kontrollerte vedtak tilfredsstiller forvaltningslovens krav om skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse og klageadgang.

Revisjonen vurderer at kommunen har en skriftlig rutine og et fagsystem på plass som bidrar til å sikre etterlevelse av kravene i tilknytning til økonomisk sosialhjelp.

Når dette er sagt vil revisjonen peke på at undersøkelsen viser at dokumentasjonsgraden varierer fra sak til sak. Det vil si at opplysninger om utgifter, inntekter, formue og gjeld i varierende grad er å finne i den enkelte saksmappe. Revisjonen ser at varierende grad av dokumentasjon kan forklares med at saksbehandlere kjenner klienten godt eller at dokumentasjon har vært innhentet tidligere. Revisjonen vil likevel peke på at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningslovens § 17. Revisjonen anbefaler derfor Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp.

6.4 Revisjonens konklusjon og anbefaling

Revisjonen konkluderer med at kommunen i all hovedsak har etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp. Revisjonens kontroll har likevel vist at dokumentasjonsgrad varierer fra søknad til søknad. Revisjonen fremmer derfor følgende anbefaling:

Revisjonens anbefaling er:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp.

7 Aktivitetsplikt - unge sosialhjelpsmottakere

Problemstilling 4: Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?

7.1 Revisjonskriterier

I henhold til sosialtjenestelovens § 20a skal det stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Utledning av revisjonskriteriene følger i vedlegg 1. Nedenfor følger en punktvis oppsummering av kriteriene:

- Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det.
- I de tilfelle en kommer til at det ikke kan stilles vilkår om aktivitet bør dette begrunnes og tydelig fremgå av vedtaket. Enkeltvedtak skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, informasjon om klageadgang).
- Det skal fremgå tydelig av vedtaket hva vilkåret går ut på og konsekvensen om vilkåret brytes.

7.2 Revisjonens undersøkelse

NAV beskriver i sitt strategidokument at de ser en økning av unge mottakere av sosialhjelp. Denne gruppen har rett og plikt til aktivitet. Utfordringene er nærmere beskrevet i dokumentet: «*Vi har en utfordring med å finne praksisplasser hvor ungdommene kan komme ut i aktivitet fra den ene dagen til den andre. Vi har startet en prosess i kommunen, og prøver å få til avtaler med enkeltvirksomheter. Problemstillingen er også hevet til kommunens ledergruppe, da vi ser at det er en del motstand mot å ta imot våre unge brukere.*»⁵

NAV-leder og veilederne i sosialtjenesten opplyser om at det stilles vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år. Det gjøres unntak for de som er syke. Revisjonen har fått informasjon om at vilkår for mottak av økonomisk sosialhjelp ikke alltid blir beskrevet i vedtaket. Dette skjer i de tilfellene hvor det ikke er funnet hensiktsmessige tiltak. Revisjonen er opplyst om at dersom man ikke får vilkår beskrevet i det første vedtak, så jobber NAV-veilederen videre for å få dette på plass etter hvert.

Revisjonen er opplyst om at NAV Skiptvet har en egen konsulent som følger opp om vilkårene i vedtak om økonomisk sosialhjelp, blir oppfylt eller ikke. Oppfølgingen skjer gjennom samtaler med tiltaksarrangør eller arbeidsgiver. Revisjonen har fått informasjon om at NAV skal ha tilbakemelding når noen ikke møter opp på arbeidsplass eller tiltak. Det å få denne tilbakemelding prioriteres høyt fra NAV sin side. Revisjonen

⁵ Strategidokument (virksomhetsplan) NAV Skiptvet – våren 2020, s. 2

har blitt informert om at dersom vilkårene ikke blir oppfylt, vurderer NAV trekk i ytelsen dvs. trekk i livsopphold. NAV Skiptvet har opplyst revisjonen om at trekk blir gjennomført, for eksempel ved udokumentert fravær.

Revisjonen har gjennomgått i alt 16 saker om økonomisk sosialhjelp til brukere under 30 år. Gjennomgangen viser følgende:

- I en av sakene var det brudd på vilkår om aktivitet. Det er ikke gjort nye vedtak om økonomisk stønad for denne brukeren.
- I 10 av 16 saker ble det ikke stilt vilkår om aktivitet. Følgende ble oppgitt som årsak:
 - I tre av sakene hadde brukeren søkt om arbeidsavklaringspenger (AAP).
 - I to av sakene var brukeren innvilget uføretrygd.
 - I to av sakene var brukeren i ferd med å flytte til annen kommune.
 - I tre av sakene var brukeren allerede i arbeid.

Revisjonens kontroll viser at det ble stilt vilkår om aktivitet i fem saker. En av sakene er avsluttet med fritak for aktivitet. Revisjonen er blitt opplyst om at de fire resterende sakene er fulgt opp av saksbehandler ved at det er tatt kontakt med arbeidsplassen eller tiltaksarrangør. Status pr. november 2020 er at to av disse brukerne har fått arbeid, mens to av brukerne er under arbeidsvurdering og har søkt om arbeidsavklaringspenger.

7.3 Revisjonens vurderinger

Revisjonens kontroll viser at aktivitetsplikten for brukere under 30 år hensyntas ved behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp i Skiptvet kommune. Dette vurderer revisjonen som positivt. Revisjonen har registrert at det i et flertall av sakene ikke ble gjort vedtak om aktivitetsplikt. Unntaket fra aktivitetsplikten er begrunnet i alle saker. Også dette vurderer revisjonen som positivt.

Undersøkelsen viser at oppfølging av saker om økonomisk sosialhjelp for brukere under 30 år hvor det blir gjort vedtak om aktivitetsplikt, foretas av en egen NAV-konsulent gjennom kontakt med tiltaksarrangør eller arbeidsgiver. Dette vurderer revisjonen som positivt.

Revisjonen vurderer at de vedtak som er kontrollert i all hovedsak tilfredsstiller forvaltningslovens krav knyttet til skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse og informasjon om klageadgang.

I rundskriv R 35-00, pkt. 4.20a.2.3, sies det at vilkårssetting ved tildeling av økonomisk stønad er utøvelse av offentlig myndighet på et område som er av grunnleggende og vesentlig betydning for den enkelte tjenestemottaker. Det sies videre at å stille vilkår for en stønad tjenestemottaker har rett til, stiller strenge krav til saksbehandlingen. Det kreves derfor av NAV-kontoret at det skal fattes et skriftlig, begrunnet vedtak som *«uttrykkelig viser at det er satt vilkår, hva vilkåret innebærer, hva som kreves for at vilkåret anses oppfylt, hva som kan bli konsekvensene hvis vilkåret brytes og adgangen til å klage på vedtaket»*. Det sies videre i samme punkt, at NAV-kontoret må sikre at risikoen for misforståelser og uenighet om vilkår, og konsekvensene av brudd blir så liten som mulig.

Revisjonens kontroll viser at det ikke i alle vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere er tydeliggjort hva vilkårene for aktivitetsplikt innebærer. Dette vurderer revisjonen som uheldig. Revisjonens kontroll viser også at det varierer noe fra sak til sak hvordan vedtakene er utformet med hensyn til de ovenfor nevnte krav om at vedtaket skal vise at det er satt vilkår, hva vilkåret er, hva som skal til for

at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene av et brudd på vilkårene vil være. Med bakgrunn i dette anbefaler revisjonen Skiptvet kommune å vurdere om man har utarbeidet de rutiner, og etablert den praksis, som skal til for at vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere møter kravene om at vedtaket skal:

- Vise at det er satt vilkår og hva vilkåret er.
- Hva som kreves for at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene vil være ved brudd på de oppsatte vilkår.

7.4 Revisjonens konklusjon og anbefaling

Revisjonen konkluderer med at Skiptvet kommune stiller krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år. Revisjonen konkluderer også med at aktivitetsplikten blir fulgt opp. Imidlertid er det ikke tydeliggjort i alle vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere hva vilkårene for aktivitetsplikt innebærer.

Basert på revisjonens kontroll av vedtak knyttet til økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere anbefaler revisjonen følgende:

Revisjonens anbefaling er:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at vedtak om økonomisk sosialhjelp for unge sosialhjelpsmottakere møter kravene om at vedtaket skal:
 - Vise at det er satt vilkår og hva vilkåret er.
 - Hva som kreves for at vilkåret anses som oppfylt og hva konsekvensene vil være ved brudd på de oppsatte vilkår.

8 Rådmannens uttalelse

Forvaltningsrevisjonsrapporten «Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp» i Skiptvet kommune har vært på høring hos administrasjonen ved rådmannen. Rådmannen har gitt sin uttalelse til revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i e-post datert 04.03.2021. Uttalelsen er lagt ved som vedlegg 2 til rapporten.

Revisjonen ser at rådmannen i hovedsak slutter seg til revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger, og meddeler at kommunen vil gjøre nødvendige grep for å følge opp anbefalingene.

9 Kildehenvisninger

Litteratur

- Andersen, Kari Merete med flere. *Veileder i forvaltningsrevisjon, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)*. 1.utgave, 2006. Orkanger.

Lover

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- Lov om behandlingsmåten forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov om Husbanken

Forskrift

- Forskrift om startlån fra Husbanken (2004)
- Rundskriv NAV- Arbeids- og velferdsetaten- R35-00

Dokumenter fra Skiptvet kommune

- Boligsosial handlingsplan for Skiptvet kommune 2019 - 2022
- Integrering og inkluderingsplan for Skiptvet kommune 2019-2022
- Oversikt boliger til utleie til KOSTRA skjema
- Redegjørelse av egenreviseringstilsyn høst 2019 og avslutningsbrev til fylkesmannen
- Retningslinjer for tildeling av startlån i Skiptvet kommune
- Saksfremlegg, rapport fra oppfølgingstilsyn med NAV Skiptvet
- Strategidokument (Virksomhetsplan) NAV Skiptvet våren 2020
- Organisasjonskart NAV Skiptvet
- Organisering – boligsosialt arbeid
- Organisering av det boligsosiale arbeidet og økonomisk sosialhjelp
- Rutine husleiegaranti
- Rutine for NAV sosial 120619
- Rutine midlertidig bolig
- Diverse oversikter

Internett

www.regjeringen.no

10 Vedlegg

Vedlegg 1:

Utleddning av revisjonskriterier

Problemstilling 1: *Ivaretar kommunen sin plikt til å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer?*

Vi tar utgangspunkt i Sosialtjenesteloven § 15 som sier følgende:

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.

I rundskriv R35-00, pkt. 3.15.2 utdypes kommunens ansvar. Kommunen, ved NAV-kontoret skal:

- bidra med sin kunnskap i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem kan løses for vanskeligstilte.
- gjøre andre kommunale organer kjent med behovet for ordinære boliger og tilpassede boligløsninger.
- samarbeide med andre instanser, som Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- tilby tjenestemottaker råd og veiledning for å bidra til å sikre en tilfredsstillende bosituasjon, herunder:
 - økonomisk rådgivning,
 - informasjon om økonomisk stønad,
 - informasjon om kommunale og statlige låne- og støtteordninger,
 - og hjelp til søknad om kommunal bolig og andre ordninger for etablering i bolig.
- bistå tjenestemottakere som kan ha behov for tjenester i boligen, for eksempel ved å etablere kontakt med kommunale helse- og omsorgstjenester.
- bistå tjenestemottaker med å skaffe bolig når det er nødvendig, for eksempel ved å hjelpe tjenestemottaker med å finne leiligheter som er til leie, ringe for å avtale visning, og eventuelt bli med på visning, eller på annen måte tilrettelegge for å skaffe varig bolig.

Kommunen skal sikre at kravene i tilknytning til boliger for vanskeligstilte følges opp. I gammel kommunelov § 23 nr. 2 «Administrasjonssjefens oppgaver og myndighet», fremkommer det av internkontrollbestemmelsen som var gjeldende ved gjennomføring av denne forvaltningsrevisjonen at:

§ 23 nr. 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Punktvis oppsummert:

- Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal bidra med sin kunnskap i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem kan løses for vanskeligstilte.

- Kommunen ved NAV skal gjøre andre kommunale organer kjent med behovet for ordinære boliger og tilpassede boligløsninger.
- Kommunen ved NAV skal ha etablert et samarbeide med andre instanser, som Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- Kommunen ved NAV skal tilby tjenestemottaker råd og veiledning for å bidra til å sikre en tilfredsstillende bosituasjon.
- Kommunen bør tilby kommunal bolig eller andre boligsosiale virkemidler, f.eks. startlån.
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

Problemstilling 2: *Ivaretar kommunen sin plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv?*

Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv, jf. § 27 i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Videre er det beskrevet i Rundskriv R35-00 pkt. 4.27.1 Om bestemmelsen:

Bestemmelsen regulerer den enkeltes rett til å få et midlertidig botilbud. Ansvar for tjenesten ligger i NAV-kontoret.

Midlertidig botilbud skal avhjelpe akutt bostedsløshet og er ikke ment å vare over tid. Med akutt bostedsløshet menes at tjenestemottaker ikke har et sted å sove og oppholde seg det neste døgnet.

Bestemmelsen innebærer en plikt til å gi en naturalytelse, noe som innebærer at NAV-kontoret må fremstikke et konkret og tilgjengelig botilbud til den som ikke klarer det selv.

Pkt. 4.27.1.1 Vedtak og klage

Avgjørelse om innvilgelse eller avslag på midlertidig botilbud er enkeltvedtak. NAV-kontoret må følge de krav til saksbehandling som følger av denne loven, forvaltningsloven og uskrevne normer om god forvaltningsskikk. Kravene til enkeltvedtak er nærmere redegjort for nedenfor.

Søknad om midlertidig botilbud må vurderes samme dag som den er mottatt, og hvilke opplysninger som er nødvendige må begrenses til den konkrete situasjon.

Enkeltvedtak kan påklages til fylkesmannen.

Pkt. 4.27.2.1 Rett til midlertidig botilbud

Tjenestemottakere som ikke har et sted å sove og oppholde seg det neste døgnet har krav på midlertidig botilbud. Årsaken til behovet og om situasjonen har vart over tid, er uten betydning for retten til tjenesten. Tjenestemottakere som bor hos venner, bekjente eller familie kan også ha krav på midlertidig botilbud. Det stilles ikke krav om at tjenestemottaker først må ha forsøkt å finne et botilbud selv.

Pkt. 4.27.2.2 Krav til det midlertidige botilbudet

Det midlertidige botilbudet som benyttes må være kvalitetsmessig forsvarlig ut fra den enkelte tjenestemottakers behov. Tjenestemottaker skal sikres en selvstendig tilværelse med mulighet til å opprettholde relasjoner og sosialt nettverk, delta i alminnelige daglige aktiviteter, og kunne være i eller forsøke å finne seg arbeid. NAV-kontoret må vurdere om det midlertidige botilbudet er egnet til å ivareta disse behovene.

Det midlertidige botilbudet må ha en forsvarlig standard. Det skal normalt være god tilgang til bad og toalett, mulighet for matlaging og vask av tøy. Tjenestemottaker skal ha rett til privatliv og kunne motta besøk. Hvis tjenestemottaker er utestengt fra å benytte egen enhet eller eget rom store deler av døgnet, fyller ikke tilbudet kravene som stilles til midlertidig botilbud.

NAV-kontoret må sikre at det midlertidige botilbudet som benyttes er forsvarlig. Hvis kontoret finner det hensiktsmessig, bør det inngås kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidige botilbud.

NAV-kontoret må sikre at det midlertidige botilbudet i seg selv og for den enkelte er forsvarlig også der kontoret benytter et tilbud i en annen kommune.

Pkt. 4.27.2.3 Begrensninger i bruk av midlertidig botilbud

Bruk av midlertidig botilbud skal begrenses i omfang og lengde, og opphold som varer mer enn 3 måneder bør kun unntaksvis forekomme.

Midlertidig botilbud skal kun unntaksvis benyttes til barnefamilier og ungdom *og aldri vare i mer enn tre måneder*. Kravet til botilbudet skjerpes hvis det skal benyttes av barn og unge, og tilbudet må ikke være stigmatiserende. Botilbudet må blant annet ivareta barn og unges rett til privatliv og sosialt samvær med andre, og mulighet til å gjøre lekser uforstyrret.

Midlertidig botilbud skal kun unntaksvis benyttes ved løslatelse fra fengsel eller ved utskrivning fra institusjon. NAV-kontoret bør sikre direkte overgang til varig botilbud for personer i slike sårbare faser.

Når midlertidig botilbud benyttes, skal NAV-kontoret så vidt mulig umiddelbart iverksette tiltak for å sikre overgang til varig botilbud. NAV-kontoret skal sørge for at tjenestemottaker innkalles til oppfølgingssamtale snarest mulig, hvor enten reetablering i eksisterende bolig eller nytt botilbud av mer varig karakter søkes sikret. For tjenestemottakere som ikke klarer å ivareta sine interesser på boligmarkedet, bør bolig og nødvendige tjenester for å sikre en stabil bosituasjon være en del av individuell plan.

Kommunen skal sikre at kravene i tilknytning til midlertidig botilbud følges opp. I følge gammel kommunelov § 23 nr. 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Punktvis oppsummert:

- Kommunen ved NAV skal tilby midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.
- Avgjørelse om tildeling av midlertidig botilbud skal regnes som enkelt vedtak, som skal tilfredsstille krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, klageadgang).
- Kommunen ved NAV skal stille kvalitetsmessige krav til det midlertidige botilbudet.

- Kommunen ved NAV skal begrense bruk av midlertidig botilbud (unntaksvis mer enn 3 måneder)
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

Problemstilling 3: Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?

De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomisk rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Stønadens bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpent, jf. § 18 SL.

Bestemmelsen om stønad er videre beskrevet i rundskriv R35-00:

Pkt. 4.18.1.3 Stønad til livsopphold er en skjønnsmessig ytelse

Økonomisk stønad er en skjønnsmessig ytelse. NAV-kontoret har både rett og plikt til å utøve skjønn ved utmåling av stønad. Dette innebærer at det skal foretas en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre tjenestemottaker et forsvarlig livsopphold. Stønadens skal utmåles med bakgrunn i den enkeltes faktiske behov, og NAV-kontoret skal utrede hjelpebehovet i samarbeid med vedkommende.

Det skal foretas en skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak, det vil si for hver enkelt tjenestemottaker og eventuelt for hver gang tjenestemottaker søker. Bruk av skjønn kan føre til ulikheter i stønadsnivået. Så lenge forskjeller er saklig begrunnet i ulike individuelle behov, er det i samsvar med loven.

En rettferdig likebehandling av en skjønnsmessig og behovsbasert ytelse sikres ved at grunnlaget for vurderingene er det samme. Det vil si at det skal tas hensyn til de samme inntektene, de samme utgiftene og de samme personlige forholdene for tjenestemottakere som er i tilsvarende livssituasjoner.

Pkt. 4.18.2.34 Utgifter som er eller kan være nødvendige for å sikre et forsvarlig livsopphold

Kjerneområdet i livsoppholdsbegrepet omfatter de helt grunnleggende behov, som mat, klær, bolig og oppvarming, og tar også hensyn til andre sider av dagliglivet, som fritid og sosiale behov. NAV-kontoret har alltid plikt til å vurdere den enkeltes behov for slike nødvendige utgifter.

Andre utgifter kan være del av livsoppholdet, avhengig av den konkrete situasjon. Dette kan dreie seg om flere utgifter enn de som står nevnt i det følgende. Det kan være åpenbart urimelig å ikke dekke utgifter utover kjerneområdet i livsoppholdet hvis utgiftene er nødvendige for å sikre et forsvarlig livsopphold for den enkelte.

Økonomisk stønad utmåles og utbetales som regel som én kontantytelse og det er i utgangspunktet opp til den enkelte å disponere midlene.

Kommunen skal sikre at kravene i tilknytning til saker om tildeling av økonomisk sosialhjelp følges opp. I følge gammel kommunelov § 23 nr. 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er i stand til å betrygge kontroll.

Punktvis oppsummert:

- I saker om økonomisk sosialhjelp skal kommunen dokumentere at det foreligger søknad.
- NAV skal foreta en utredning av hjelpebehovet og se til at saken er så godt opplyst som mulig før det blir fattet vedtak.

- Opplysninger i saker skal dokumenteres skriftlig. Eksempel kan være: lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og likning.
- Det skal foreligge enkeltvedtak, som skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, klageadgang).
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

Problemstilling 4: Stiller kommunen krav til aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottakere under 30 år? Blir aktivitetsplikten fulgt opp?

Bruk av vilkår for personer under 30 år er beskrevet i § 20a Sosialtjenesteloven:

Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Det kan også stilles andre vilkår for tildeling av økonomisk stønad, inkludert vilkår etter § 25.

Vilkårene må ha nær sammenheng med vedtaket. De må ikke være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottakeren eller begrense hans eller hennes handle- og valgfrihet på en urimelig måte. Vilkårene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i loven her eller i andre lover.

Ved brudd på vilkår kan det fattes vedtak om at stønaden reduseres, forutsatt at det i vedtaket om stønad er informert om muligheten for slik reduksjon. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om reduksjon av stønaden.

Pkt. 4.20a.2.8. Rundskriv R35-00 beskriver konsekvensen av at et vilkår brytes:

Bestemmelsen gir adgang til å redusere stønaden ved brudd på vilkår. Brudd på vilkår kan også få andre konsekvenser enn å redusere stønaden.

Konsekvensen ved brudd på vilkår skal klart fremkomme av vedtaket om tildeling av økonomisk stønad. Det må være en forholdsmessighet mellom bruddet og konsekvensen. Konsekvensen må knyttes til det løpende stønadsvedtaket hvor vilkårene fremkommer. Brudd på vilkår kan ikke få konsekvens for fremtidige vedtak om økonomisk stønad.

Ved brudd på vilkår skal det gjøres en konkret og individuell vurdering av om det skal fattes vedtak om at konsekvensen skal gjennomføres. I denne vurderingen skal det tas hensyn til årsaken tjenestemottaker oppgir for ikke å ha oppfylt vilkåret, om årsaken skyldes tjenestemottakers evne eller vilje, og hvilken betydning konsekvensen får for tjenestemottaker og eventuell familie. NAV-kontoret må derfor sørge for at tjenestemottaker har fått mulighet til å uttale seg før vedtaket om konsekvensen av vilkårsbruddet fattes.

Hvis konsekvensen er at stønaden skal reduseres, så er det en betingelse at stønaden ikke reduseres til et uforsvarlig lavt nivå. Dette innebærer at tjenestemottaker må ha tilstrekkelig med midler til å kunne dekke de aller mest nødvendige behovene som mat, strøm og boligutgifter. Hva som er et uforsvarlig lavt nivå vil avhenge av den enkeltes behov og situasjon.

Andre konsekvenser ved brudd på vilkår kan være kortere utbetalingsperioder, utbetaling av stønad til andre eller å gi stønad i form av varer og tjenester. Det kan for eksempel være aktuelt å utbetale stønaden til andre familiemedlemmer som ektefelle eller samboer, utbetale stønad direkte til utleier eller å dekke utgifter til barns livsopphold ved å betale barnehage, medlemskontingent eller andre utgifter til fritidsaktiviteter direkte.

Særlig om ivaretagelse av barns behov. Hvis tjenestemottaker har barn, skal barnas behov vurderes og ivaretas særskilt. NAV-kontoret skal alltid sikre at barns behov blir ivaretatt, og det må derfor foretas en konkret og individuell vurdering av hvilken betydning konsekvensene av vilkårsbruddet får for barna.

Punktvis oppsummert:

- Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det.
- I de tilfelle en kommer til at det ikke kan stilles vilkår om aktivitet bør dette begrunnes og tydelig fremgå av vedtaket. Enkeltvedtak skal tilfredsstillende krav i forvaltningslova (skriftlighet, forsvarlig utredning, begrunnelse, klageadgang).
- Det skal fremgå tydelig av vedtaket hva vilkåret går ut på og konsekvensen om vilkåret brytes.
- Kommunen bør ha etablert et system/rutiner som sikrer etterlevelse av de ovenfor nevnte kravene.

Vedlegg 2

Fra: [Anne Helen Woodruff](#)
Til: [Makarov Pavel](#)
Kopi: [Per Egil Pedersen](#); [Støten Casper](#); [Postmottak for Østfold kontrollutvalgssekretariat](#); [Kjell Ove Liborg](#); [Hermanseter, Marianne](#)
Emne: SV: Oversendelse av høringsutkast av forvaltningsrevisjon "Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp"
Dato: torsdag 4. mars 2021 13:29:47
Vedlegg: [Rådmannens uttalelse.docx](#)

Hei,

Viser til tidligere kommunikasjon om saken, og beklager forsinkelsen.

Skiptvet kommune oversender rådmannens uttalelse til høringsutkastet.

Med vennlig hilsen

Anne Woodruff

virksomhetsleder Innbyggjerservice

www.skiptvet.kommune.no

tel: 0047 69 806000

mob: 0047 90838099

Fra: Makarov Pavel <pavmak@ovkr.no>

Sendt: torsdag 25. februar 2021 13.39

Til: SKI Postboks Postmottak <post@skiptvet.kommune.no>

Kopi: Per Egil Pedersen <per.egil.pedersen@skiptvet.kommune.no>; Anne Helen Woodruff <anne.helen.woodruff@skiptvet.kommune.no>; Støten Casper <cassto@ovkr.no>; Postmottak for Østfold kontrollutvalgssekretariat <postkontrollutvalg@fredrikstad.kommune.no>

Emne: Oversendelse av høringsutkast av forvaltningsrevisjon "Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp"

Hei

Vi viser til høringsmøte vedrørende forvaltningsrevisjon «Boligsosiale tjenester og økonomisk sosialhjelp». Som avtalt oversendes offisielt høringsutkast.

Frist for rådmannens høringsuttalelse settes til 3. mars 2021. Vi ber om at kopi av høringsuttalelsen sendes på e-post til adressen: post@okrev.no

Med vennlig hilsen

Pavel Makarov
Registrert revisor

Rådmannens uttalelse:

Skiptvet kommune opplever at forvaltningsrevisjonsrapporten om boligsosiale tjenester/økonomisk sosialhjelp som en god gjennomgang av deler av det boligsosiale arbeidet (da tilvisning av boliger fra pleie og omsorg ikke er en del av revisjonen) og arbeidet med økonomisk sosialhjelp.

Kommunen er svært tilfreds med at det ikke er avdekket avvik knyttet til tjenestene og at det dokumenteres hvor godt det jobbes rundt de problemstillingene som revisjonen har løftet.

Samtidig merker kommunen seg de anbefalingene som revisjonen trekker opp, og som vi vil bruke i det videre arbeidet for å bli enda bedre knyttet til boligsosialt arbeid og økonomisk sosialhjelp. Det er slike gjennomganger som gir kommunen mulighet til å forbedre seg og sin tjenesteyting.

Kommunen ønsker kun komme en utdypende kommentar til anbefalingen knyttet til problemstilling 3 om *kommunen har etablert tilfredsstillende rutiner for tildeling av økonomisk sosialhjelp?*

Revisjonens anbefaling er:

- Revisjonen anbefaler Skiptvet kommune å vurdere om man har etablert de rutiner og den praksis som er nødvendig for at søknader om økonomisk sosialhjelp dokumenteres i tilstrekkelig grad, og er så godt opplyst som mulig. For eksempel bør kommunen innhente dokumenter som lønnslipp, husleiekontrakt, saldoutskrift og ligning i alle saker om økonomisk sosialhjelp.

Kommunen vil selvfølgelig vurdere til enhver tid sine rutiner og praksis knyttet til dokumentasjon i saker. Likevel bør det presiseres at det innhentes ikke opplysninger på nytt, hvis disse er identiske med opplysninger som har vært i saken fra eventuell tidligere behandling. De eksemplene som nevnes i anbefalingen blir innhentet når de skal innhentes.

Skiptvet kommune takker for samarbeidet med Østre Viken kommunerevisjon IKS i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen.

Skiptvet 4. mars 2021

Per Egil Pedersen
Rådmann

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/137
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 51933/2021
Klassering: 3015-186
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/4

Etterlevelseskontroll - Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering og valg av kontrollområde

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget tar revisjonens overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll, samt valg av kontrollområde «Merverdiavgift», til orientering.
2. Skriftlig uttalelse om resultatet av kontrollen oversendes kontrollutvalget senest 30. juni 2021

Fredrikstad, 04.03.2021

Vedlegg

1. Østre Viken Kommunerevisjon IKS: Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2020 – Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering - Skiptvet kommune, datert 04.03.2021
2. RSK 301 - Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kommuneloven (LOV-2018-06-22-83), § 24-9

Saksopplysninger

I henhold til ny kommunelov er en ny revisjonsoppgave tatt inn i loven. Kontrollen gjelder «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen».

I kommunelovens § 24-9 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen», står følgende:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Østre Viken Kommunerevisjon har lagt RSK 301 – Standard for forenklet etterlevelseskontroll til grunn for sin etterlevelseskontroll. Standarden er utarbeidet i samarbeid med Norges kommunerevisor forbund (NKRF) og Revisorforeningen (DNR).

I RSK 301 pkt.8 står følgende:

«Når revisor har identifisert et område for kontroll, skal revisor planlegge hvilke kontrollhandlinger som skal utføres, samt omfang og tidspunkt for gjennomføring.»

I RSK 301 pkt.10 fremgår det at:

«Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger skal legges frem for kontrollutvalget til orientering».

Revisjonen har foretatt en risiko- og vesentlighetsvurdering av Skiptvetkommune for 2020. De skriver at det er naturlig å vurdere områder som ligger tett opp til regnskapsrevisors oppgaver i forbindelse med revisjon av regnskapet. Kvaliteten av kommunens interne kontroll er av betydning og revisor har i risikovurderingen tatt hensyn til risikoreduserende tiltak.

I kontrollutvalgets møte kan oppdragsansvarlig revisor redegjøre nærmere strategi og angrepsvinkel for oppgaven, samt om sin risiko- og vesentlighetsvurdering.

Vurdering

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen er som nevnt under saksopplysninger ny oppgave som er pålagt valgt revisor. Revisor har fremlagt en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering i tråd med RSK 301 av følgende områder i kommunen:

- Offentlige anskaffelser – System og kontroll for å overholde lovverk
- Selvkost – Overholdelse av regelverk
- Merverdiavgift – Overholdelse av regelverk og egne rutiner
- Skille drift/investering – Overholdelse av KRS 4
- Tilskudd private barnehager

Rapport om etterlevelseskontrollen skal i henhold til kommuneloven leveres innen 30. juni. Kontrollutvalget vil behandle rapporten i sitt møte i juni 2021.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget om å ta revisjonens overordnede risiko- og vesentlighetsvurdering vedrørende etterlevelseskontroll med økonomi forvaltningen samt valg av kontrollområdet, til orientering.

Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen for 2020 - Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering – Skiptvet kommune

I kommuneloven § 24-9 er revisor gitt oppgaven forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen. Ansvar for oppgaven er lagt til regnskapsrevisor og det er i loven lagt opp til en uttalelse på utført arbeid med moderat sikkerhet. Revisor skal fremlegge en risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for beslutning av valgt område for forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen.

Kommunelovens § 24-9 Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Revisjonen har foretatt en risiko- og vesentlighetsvurdering av Skiptvet kommune for 2020. Det er naturlig å vurdere områder som ligger tett opp til regnskapsrevisors oppgaver i forbindelse med revisjon av regnskapet. Kvaliteten av kommunens interne kontroll er av betydning og revisor har i risikovurderingen tatt hensyn til risikoreduserende tiltak.

Områder som er vurdert

Offentlige anskaffelser - System og kontroll for å overholde lovverk.

Momenter ved risikovurderingen	Vurdering
Tidligere forvaltningsrevisjoner og tilsyn	Nei
Tidligere avdekket feil	I all hovedsak tilfredsstillende
Kompleksitet – regelverk, transaksjonsvolum	Lov om offentlige anskaffelser. Ulike regler/grenser avhengig av type anskaffelse. Antall anskaffelser kan variere fra år til år.
Kontrollmiljøet – holdninger, kompetanse, kapasitet	Sentraladministrasjonen koordinerer kommunens innkjøpsreglement. Skiptvet kommune gikk ut av innkjøpsavtalen med Eidsberg (5K), og nytt samarbeid er inngått med Marker og Aremark kommune. Revisjonen innhenter anskaffelsesprotokoller fra utvalg av pågående investeringsprosjekter.
Omdømmerisiko	Ja
Erstatningsrisiko	Ja
Økonomisk risiko	Brudd på regelverket kan medføre erstatningskrav og dyrere innkjøp.
Vesentlighet for enkelte innbyggere	Indirekte
Vurdert risiko: Sannsynlig – alvorlige konsekvenser	

Selvkost – Overholdelse av regelverk.

Momenter ved risikovurderingen	Vurdering
Tidligere forvaltningsrevisjoner og tilsyn	Nei
Tidligere avdekket feil	Nei. Revisjonens forenklede etterlevelseskontroll for 2019 avdekket ingen feil i etterlevelse av regelverk og interne rutiner for håndtering av selvkost. Mangler skriftlige rutiner
Kompleksitet – regelverk, transaksjonsvolum	Selvkostforskriften – ny for 2020. Regelverket er relativt kompleks, og regnskapet inneholder mange transaksjoner.
Kontrollmiljøet – holdninger, kompetanse, kapasitet	Kommunen har eget verktøy for beregning og sikring av selvkost. Selvkostberegningen er utført, i hovedsak av økonomileder med utgangspunkt i en modell som kommunen selv har utarbeidet. Samme beregning har vært benyttet tidligere år. Modellen fremstår for øvrig som svært manuell. Kan være sårbart hvis enkelt personer blir borte.
Omdømmerisiko	Ja
Erstatningsrisiko	Ja, ift. Innbyggerne
Økonomisk risiko	Feil i beregninger kan føre til at kommunen krever for høye/ lave avgifter av innbyggerne.
Vesentlighet for enkelte innbyggere	Ja
Vurdert risiko: sannsynlig, mindre alvorlig til alvorlige konsekvenser	

Merverdiavgift – Overholdelse av regelverk og egne rutiner.

Momenter ved risikovurderingen	Vurdering
Tidligere forvaltningsrevisjoner og tilsyn	Nei
Tidligere avdekket feil	Ikke vesentlige
Kompleksitet – regelverk, transaksjonsvolum	Mva og mva kompensasjonsloven →komplekse regelverk. Stort antall transaksjoner i både drift og investeringsregnskapet.
Kontrollmiljøet – holdninger, kompetanse, kapasitet	Generelt god kompetanse. Regnskapsavdelingen utfører internkontroller ved hver termin. Kontrolleres også løpende gjennom attestasjon/anvisning og kontrollsteget ¹ . Revisjonen gjør også sine kontroller hver termin.
Omdømmerisiko	Ja
Erstatningsrisiko	Ja
Økonomisk risiko	Feil i mva/mva-kompensasjonskrav kan føre til at kommunen må betale tilbake urettmessig krevd kompensasjon. Eller at de ikke krever kompensasjon for utgifter de har krav på. Risiko ved flerbrukshall m.m.
Vesentlighet for enkelte innbyggere	Nei
Vurdert risiko: Sannsynlig, alvorlige konsekvenser	

¹ Kontrollsteget er kommunens egen internkontroll av inngående fakturaer. Kontrollen gjøres med hensyn til riktig bruk av mva-kode, riktig beløp og regnskapsføring. Alle inngående fakturaer blir kontrollert før utbetaling skjer.

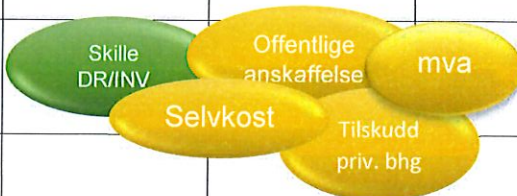
Skille drift/investering – Overholdelse av KRS 4.

Momenter ved risikovurderingen	Vurdering
Tidligere forvaltningsrevisjoner og tilsyn	Nei
Tidligere avdekket feil	Nei
Kompleksitet – regelverk, transaksjonsvolum	Stort transaksjonsvolum. Kommunal regnskapsstandard nr. 4
Kontrollmiljøet – holdninger, kompetanse, kapasitet	God kompetanse og holdninger på regnskapsavdeling. Alle inngående fakturaer er gjennom kontrollsteget hvor bruk av art blir vurdert.
Omdømmerisiko	Nei
Erstatningsrisiko	Nei
Økonomisk risiko	Liten. Utgifter i investeringsregnskapet kan lånefinansieres. Feilføringer kan medføre at det blir tatt opp lån til utgifter som ikke kan finansieres med lån.
Vesentlighet for enkelte innbyggere	Nei
Vurdert risiko: Sannsynlig, mindre konsekvenser.	

Tilskudd private barnehager

Momenter ved risikovurderingen	Vurdering
Tidligere forvaltningsrevisjoner og tilsyn	Nei
Tidligere avdekket feil	Ikke avdekket vesentlige feil.
Kompleksitet – regelverk, transaksjonsvolum	Tilskuddsberegningen skal følge særskilt regelverk, og utføres i fastsatt mal.
Kontrollmiljøet – holdninger, kompetanse, kapasitet	Det er ikke foretatt etterberegning av kommunens beregning.
Omdømmerisiko	Ja
Erstatningsrisiko	Ja
Økonomisk risiko	Ja. Vesentlige beløp som utbetales. Feil i grunnlag får stor betydning for utbetaling av tilskudd.
Vesentlighet for enkelte innbyggere	Indirekte
Vurdert risiko: Sannsynlig, alvorlig konsekvenser	

Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig					
Sannsynlig					
Mindre sannsynlig					
Lite sannsynlig					
Sannsynlighet					
Konsekvens/ Vesentlighet	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser

Valideringsord

Beskrivelse

Lite sannsynlig	Svært tvilsomt at det foreligger manglende etterlevelse
Mindre sannsynlig	Tvilsomt at det foreligger manglende etterlevelse
Sannsynlig	Det er indikasjoner på manglende etterlevelse
Meget sannsynlig	Vi tror at det foreligger manglende etterlevelse
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om manglende etterlevelse
Ubetydelige konsekvenser	Uvesentlig, ingen som vil henge seg opp i manglende etterlevelse
Mindre alvorlige konsekvenser	Manglende etterlevelse vil ramme få, eller flere i liten grad
Alvorlige konsekvenser	Manglende etterlevelse vil være kritisk/alvorlig
Meget alvorlige konsekvenser	Manglende etterlevelse vil være meget alvorlig, og rammer mange
Svært alvorlige konsekvenser	Manglende etterlevelse vil være katastrofal og svært alvorlig.

Oppsummering og rapportering

Basert på risiko og vesentlighetsanalysen velges følgende område for forenklet etterlevelsesk kontroll for 2020: Merverdiavgifts området.

Kriterier som vil bli lagt til grunn for kontrollen er lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner og tilhørende forskrift, samt kommunens interne reglement og rutiner på området.

Kommunerevisjonen vil avgi uttalelse med moderat sikkerhet på nevnte område, etter standard for forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen. Revisor vil legge frem sin uttalelsen for behandling i kontrollutvalget sammen med revisors beretning til årsregnskapet.

Rolvsøy 04.03.2021

Inger Marie Karlsen Moum
oppdragsansvarlig revisor

God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Utarbeidet i et samarbeid mellom DnR og NKRF

revisorforeningen

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

(Denne standarden gjelder for regnskapsåret 2020 og senere)

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	2
Innledning	3
Definisjoner.....	4
Planlegging	5
Gjennomføring, innhenting av bevis	6
Rapportering	7
Dokumentasjon.....	7
Veiledning og utfyllende forklaringer.....	8
Innledning	8
Definisjoner.....	9
Planlegging	11
Gjennomføring, innhenting av bevis	12
Rapportering	12
Dokumentasjon.....	13
1 Vedlegg: eksempel på uttalelse	14
2 Vedlegg: Mal Uttalelse fra ledelsen	17
3 Vedlegg: Risiko og vesentlighetsvurdering	19

Innledning

1. Formålet med forenklet etterlevelsesk kontroll etter kommuneloven, er innenfor en begrenset ressursramme å forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis. Denne standarden krever at revisor planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området revisor har foretatt forenklet etterlevelsesk kontroll. (Jf. punkt A1)
2. Forenklet etterlevelsesk kontroll etter kommunelovens § 24-9 skal utføres i samsvar med denne standard, RSK 301 «Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen». RSK 301 supplerer, men erstatter ikke, ISAE 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon» og utdyper hvordan ISAE 3000 skal anvendes ved et oppdrag som skal gi moderat sikkerhet og som går ut på å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning. (Jf. punkt A1-A2)
3. Forenklet etterlevelsesk kontroll etter kommunelovens § 24-9 vil være et direkte attestasjonsoppdrag. ISAE 3000 pkt. 12 definerer et direkte attestasjonsoppdrag slik: «Et attestasjonsoppdrag der den praktiserende revisoren måler eller evaluerer det underliggende saksforholdet mot de gjeldende kriteriene og presenterer den resulterende informasjonen om saksforholdet som en del av, eller som et vedlegg til, attestasjonsuttalelsen. På et direkte attestasjonsoppdrag gir den praktiserende revisorens konklusjon uttrykk for det rapporterte resultatet av målingen eller evalueringen av det underliggende saksforholdet mot kriteriene.» (Jf. punkt A3-A4)
4. Formålet med denne standarden er å gi rammer og veiledning til revisor ved utførelsen av kontrollhandlinger ved forenklet etterlevelsesk kontroll etter kommunelovens § 24-9.

5. Det er kommunens valgte regnskapsrevisor som har ansvaret for forenklet etterlevelseskontroll. Revisor skal bli enig om vilkårene for oppdraget med kontrollutvalget i et engasjementsbrev eller annen egnet form for skriftlig avtale. (ISAE 3000 pkt.27 A57) (Jf. punkt A5-A6)

Definisjoner

6. For denne standardens formål har følgende begrep den betydning som er beskrevet nedenfor med mindre annet er angitt:
- a. Forvaltning - aktivitet som bevarer, forbedrer og øker kommunens verdier. Økonomiforvaltningen – i hovedsak områder som angitt i kommunelovens kapittel 14 Økonomiforvaltning og kapittel 15 Selvkost. (Jf. punkt A7-A8)
 - b. Bestemmelser og vedtak(kriterier) - lover, forskrifter, kommunens egne reglementer, budsjetter og økonomiplan, enkeltvedtak med økonomisk virkning. (Jf. punkt A9)
 - c. Vesentlig betydning for økonomiforvaltningen - vesentlighet kan defineres ut fra to forhold:
 - i. Kvantitativ vesentlighet; beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkeltinnbyggere eller en gruppe innbyggere
 - ii. Kvalitativ vesentlighet dreier seg om områder hvor mangler kan ha vesentlig betydning for økonomiforvaltningen på grunn av potensielt omdømmetap og samfunnsmessig aktualitet, selv om manglene ikke har vesentlig beløpsmessig betydning.

Avvik fra de definerte kriteriene er en indikasjon på funn for manglende etterlevelse. Revisor må vurdere vesentlighet i forhold til kriteriene saksforholdet vurderes mot. Klare gjennomgående avvik mot kriteriene vil være vesentlige avvik. (Jf. punkt A10)

- d. Risikovurdering - vurdering av hvilke områder innen økonomiforvaltningen hvor det er størst sannsynlighet for brudd på bestemmelser og vedtak, og hvilke konsekvenser brudd kan få. (Jf. punkt A11)
- e. Moderat sikkerhet – klart lavere enn betryggende sikkerhet, men skal øke de tiltenkte brukernes tillit til informasjonen i en grad som er klart høyere enn ubetydelig. Moderat sikkerhet er forklart i ISAE 3000 pkt 12 a) (i) b og ISAE 3000 A3-A4
- f. Kommunen - kommunen/fylkeskommunen, kommunale foretak, interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap som ikke er egne rettssubjekt.
- g. Kommunedirektøren – i standarden benyttes kommundirektøren som et uttrykk for den som har overordnet ansvar for styring og kontroll.

Planlegging

- 7. Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Revisor skal i sin planlegging identifisere områder i økonomiforvaltningen der det er størst behov for at bestemmelser og vedtak følges og en vurdering av hvilke konsekvenser brudd på bestemmelser og vedtak kan få. Det er kommunen som juridisk enhet slik den fremstår i samlet regnskap for kommunen som er vurderingsenheten jf. kommunelovens § 14-6 d) (Jf. punkt A7-A8, A10-A14 og A17)
- 8. Når revisor har identifisert et område for kontroll, skal revisor planlegge hvilke kontrollhandlinger som skal utføres, samt omfang og tidspunkt for gjennomføring.

9. Det skal fastsettes og beskrives objektive kriterier for måling og evaluering. (Jf. punkt A15)
10. Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger skal legges frem for kontrollutvalget til orientering. Ved presentasjon av valgt(e) område(r) for etterlevelseskontroll må revisor være tydelig i beskrivelsen av kriterier, og tydelig avgrense hva som skal kontrolleres. (Jf. punkt A16)

Gjennomføring, innhenting av bevis

11. Innhentede bevis skal være tilstrekkelig og hensiktsmessig til å konkludere med moderat sikkerhet i forhold til kriterier fastsatt i planlegging.
12. Handlinger for å fremskaffe moderat sikkerhet kan blant annet være forespørsler, inspeksjon av dokumenter og analytiske handlinger som hver for seg eller i kombinasjon kan brukes til å skaffe moderat sikkerhet. Hvorvidt det er innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for den praktiserende revisorens konklusjon, er gjenstand for profesjonelt skjønn. (Jf. punkt A18)
13. Før revisor avgir attestasjonsuttalelse skal det innhentes en skriftlig uttalelse fra kommunedirektøren. En skriftlig uttalelse benyttes blant annet for at revisor skal sikre seg at all relevant informasjon er oppgitt. (vedlegg 2.) Dersom revisor ikke mottar slik uttalelse skal resultatet av kontrollhandlingene likevel formidles til kontrollutvalget innen fristen 30. juni, men skal da avgi en konklusjon om at revisor ikke kan uttale seg.
14. Hvis kontrollhandlingene avdekker indikasjon på brudd på bestemmelser eller vedtak skal det om nødvendig foretas flere handlinger for å være i stand til å konkludere. (Jf. punkt A19)

Rapportering

15. Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren om resultatet av kontrollen. (Jf. punkt A20, og eksempel i vedlegg 1)
16. Uttalelsen skal avgis med moderat sikkerhet. (Jf. punkt A21, samt eksempel i vedlegg 1)
17. Avvik som fører til en modifisert uttalelse, skal kommuniseres til kontrollutvalget i nummerert brev. Hvis revisor forventer å avgi en modifisert uttalelse skal revisor kommunisere med kommunedirektøren om omstendighetene som har ført til den forventede modifikasjonen og modifikasjonens foreslåtte ordlyd. (Jf. punkt A22)
18. Revisor skal kommunisere til kommunedirektøren svakheter og feil av betydning som er avdekket i arbeidet, men som ikke kommer til uttrykk i uttalelsen. (Jf. punkt A23)

Dokumentasjon

19. Revisor skal dokumentere arbeidet på en måte som i tilstrekkelig grad og på en hensiktsmessig måte dokumenterer risiko- og vesentlighetsvurderingen, kontrollhandlingene og grunnlaget for attestasjonsuttalelsen slik at en erfaren praktiserende revisor, som tidligere ikke har hatt tilknytning til oppdraget, forstår hvordan revisor er kommet frem til konklusjonen, og at dette er gjort i tråd med krav i denne standarden. Se ellers krav i ISAE 3000 pkt. 79-83. (Jf. punkt A24-25)

VEILEDNING OG UTFYLLENDE FORKLARINGER

Innledning

- A1. I lovforarbeidene er det forutsatt at det er kommunens valgte regnskapsrevisor som er ansvarlig for forenklet etterlevelseskontroll etter kommunelovens § 24-9. Det er også utgangspunktet for forutsetningen om at relativt enkle kontrollhandlinger kan gi god merverdi for tiltenkte brukere. Målsettingen er å etablere enkle og jevnlig kontrollhandlinger som kan fange opp vesentlige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen. Kontrollhandlingene kan blant annet foretas på områder hvor brudd har særlige økonomiske konsekvenser, eller i særlig grad svekker tilliten til økonomiforvaltningen. (Jf. punkt 1 og 2)
- A2. Kommunedirektøren er ansvarlig for å ha rutiner og internkontroll som sikrer etterlevelse av lov, forskrift, reglement og vedtak innenfor økonomiforvaltningen. Revisors kontrollhandlinger er ikke en erstatning for kommunens økonomiske internkontroll, men kan være et grunnlag for å forbedre kontrollen. (Jf. punkt 2)
- A3. Utgangspunktet for denne standarden er at oppdragsteamet og oppdragsansvarlig for den forenklete etterlevelseskontrollen er underlagt ISQC 1 «Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester», eller andre profesjonelle krav, eller krav i lov eller forskrift, vedrørende revisjonsfirmaets ansvar for sitt kvalitetskontrollsystem som er minst like omfattende som ISQC 1. (Jf. punkt 3)
- A4. Forenklet etterlevelseskontroll etter denne standarden erstatter ikke forvaltningsrevisjon etter RSK 001 «Standard for forvaltningsrevisjon». (Jf. punkt 3)

- A5. Vilklårene for oppdraget om forenklet etterlevelseskontroll kan avtales samtidig som vilklårene for det ordinære revisjonsoppdraget, jf. ISA 210 Inngåelse av avtale om vilklårene for revisjonsoppdraget. (Jf. punkt 5)
- A6. Formålet med oppgaven forenklet etterlevelseskontroll er, basert på revisors erfaring med kontroller i økonomiforvaltningen, å styrke egenkontrollen i kommunen. Dette kommer til uttrykk både ved at deler av økonomiforvaltningen rutinemessig underlegges en forenklet kontroll, samt at kontrollutvalget mottar revisors risikovurdering som kan bidra til et bedre beslutningsgrunnlag for bestilling av andre undersøkelser. Hvis kommunen endres vesentlig, f.eks. ved kommunesammenslåing, kan det være grunn til å stille spørsmål om når siste etterlevelseskontroll skal gjennomføres og rapporteres for kommuner som skal slås sammen, og når en skal starte opp med etterlevelseskontroll for den nye kommunen. Regnskapsrevisor bør gjøre denne vurderingen i dialog med kontrollutvalget.
- Når kommunen skifter revisor, bør overgangen av ansvaret for forenklet etterlevelseskontroll avtales. (Jf. punkt 5)

Definisjoner

- A7. Kommunelovens kapittel 14 og 15 gir en vid definisjon av økonomiforvaltning. Planlegging og gjennomføring av aktivitet i kommunen som sikrer inntekter, utgifter, forvaltning av likvider og innlån er sentrale elementer som etterlevelseskontrollen kan omfatte. I tillegg kan kommunens rapportering etter kommunelovens kapittel 14 og 15 være et sentralt område. Også andre lover og forskrifter med betydning for økonomiforvaltningen, kan være aktuelle områder for forenklet etterlevelseskontroll. Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon. (Jf. punkt 6 a og 7)

- A8. Områder for forenklet etterlevelseskontroll – som eksempler nevnes i forarbeidene finansforvaltningen, selvkostområdene, offentlige anskaffelser og offentlig støtte. Andre eksempler kan være beregning av driftstilskudd til private barnehager, andre tilskudd/ overføringer til private, konsesjonsvilkår, kontraktsoppfølging m.m. Listen er ikke uttømmende. Det vil være en konkret risiko- og vesentlighetsvurdering for den enkelte kommune som er avgjørende for hvilke områder som velges ut for kontroll. (Jf. punkt 6a og 7)
- A9. Kriterier må være objektive, slik at revisors subjektive oppfatning ikke kan være egnede kriterier. Objektive kriterier er klare krav i lover, forskrifter, kommunens egne reglementer, budsjetter og økonomiplan, enkeltvedtak med økonomisk virkning, og ikke uskrevne regler og normer. ISAE 3000 punkt A45-A52 viser karakteristiske trekk ved egnede kriterier. Punkt 63, A143-A145 gir en beskrivelse av gjeldende kriterier. Hvis man ikke finner objektive kriterier, kan man ikke utføre forenklet etterlevelseskontroll. Mangel på kriterier kan være et funn som må rapporteres til kontrollutvalget. (Jf. punkt 6b)
- A10. I vurdering av vesentlighet av betydning for økonomiforvaltningen skal revisor ta hensyn til hvem som rammes av brudd på bestemmelser og vedtak innen økonomiforvaltningen. Hvis ressursvake grupper rammes, vil grensen for vesentlighet være lavere. Samtidig kan enkeltvise mindre brudd som gjelder mange kunne være vesentlig totalt sett. (5c) (Jf. punkt 6c og 7)
- A11. Områder med størst risiko for brudd på bestemmelser og vedtak er områder med mangelfulle rutiner, svakheter i arbeidsdeling, dårlig internkontroll, kompetanseutfordringer, områder med stort press og knapphet på ressurser til å ivareta økonomiforvaltningen. Hvis ledelsen også viser tilbøyelighet til manglende etterlevelse av bestemmelser og vedtak vil risikoen for manglende etterlevelse være stor. (Jf. punkt 6d og 7)

Planlegging

- A12. Revisor forventes å ha en bred tilnærming som i utgangspunktet dekker alle områdene innenfor økonomiforvaltningen, men deretter begrense områder ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering. Risiko- og vesentlighetsanalysen i forbindelse med utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon kan gi gode innspill til risikovurderingen som skal gjøres i forbindelse med beslutning om etterlevelseskontroll. Lovforarbeidene er tydelige på at det ligger begrenset ressursbruk bak denne uttalelsen om forenklet etterlevelseskontroll, og ut fra risiko- og vesentlighetsvurderingen velges ett, eller et fåtall områder for kontroll. Der det er flere områder med risiko av betydning kan revisor vurdere å dekke disse områdene over en periode på flere år. (Jf. punkt 7)
- A13. Revisor vurderer risiko for brudd på bestemmelser og vedtak ut fra kjennskap til rutiner og internkontroll i økonomiforvaltningen, samt forespørsler til ledelsen. Informasjon fra kontrollutvalg og media kan også være nyttig som grunnlag for vurderingene. (Jf. punkt 7)
- A14. Områder der det nylig er gjennomført, eller planlagt forvaltningsrevisjon eller annen kontroll eller tilsyn, kan være mindre hensiktsmessig å kontrollere. Hvis et område utelates på grunn av slike forhold, er det hensiktsmessig å informere kontrollutvalget om begrunnelsen ved fremlegging av risiko- og vesentlighetsvurderingen. (Jf. punkt 7)
- A15. Beskrivelse av kriterier bør være så konkrete som mulig for at revisor med enkle kontrollhandlinger kan konkludere på om kommunen etterlever valgte kriterier. (Jf. punkt 9)
- A16. Det er revisor som beslutter hvilke områder som skal kontrolleres, og hvilke kontrollhandlinger som skal utføres. I revisors orientering til kontrollutvalget om sin risiko- og vesentlighetsvurdering bør det fremkomme hvilke områder innenfor økonomiforvaltningen revisor har vurdert, hva som er valgt ut for

kontrollhandlinger og hvorfor. Det kan være hensiktsmessig å orientere om avgrensningene mellom forenklet etterlevelseskontroll, regnskaps- og forvaltningsrevisjon. (Jf. punkt 10)

Gjennomføring, innhenting av bevis

- A17. Lovforarbeidene forutsetter at kommunens valgte regnskapsrevisor skal kunne utføre kontrollen innenfor begrenset ressursbruk. Begrenset ressursbruk er synliggjort i lovteksten bl.a. ved «se etter», «i hovedsak» og «vesentlige brudd». (Jf. punkt 7)
- A18. Som bevis kan brukes det revisor er kjent med fra kartlegging av rutiner og test av internkontroll gjennom regnskapsrevisjon, og resultat av forvaltningsrevisjoner. I tillegg kan det være hensiktsmessig med innhenting av bevis ved forespørsler og vurdering av svar i lys av kjente omstendigheter. Analyser på aggregerte data eller andre lite ressurskrevende kontroller kan være hensiktsmessige kontrollhandlinger. (Jf. punkt 12)
- A19. Forenklet etterlevelseskontroll skal gjennomføres med begrenset bruk av ressurser. Krav til bevis for å konkludere med moderat sikkerhet er av en slik art at en i konklusjonen uttaler at «er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at». Det vil ofte være hensiktsmessig å utføre arbeidet som danner grunnlaget for uttalelsen om etterlevelse på økonomiforvaltningen samtidig som revisor utfører arbeid knyttet til rutiner og internkontroll i regnskapsrevisjonen. (Jf. punkt 14)

Rapportering

- A20. Loven setter 30. juni som siste frist for å avgi uttalelsen. I mange tilfeller kan det være hensiktsmessig å avgi uttalelsen tidligere, og så raskt som mulig

etter at arbeidet er utført. (Jf. punkt 15)

- A21. Attestasjonsuttalelsen skal identifisere de gjeldende kriteriene som det underliggende saksforholdet er målt eller evaluert mot. Det kan også være relevant å opplyse om kilden for kriteriene, samt om avgrensninger i kontrollhandlingene. (Jf. punkt 16)
- A22. Kommunikasjon om en forventet modifisert uttalelse til kommunedirektøren, omstendighetene som har ført til den forventede modifikasjonen og modifikasjonens foreslåtte ordlyd, kan ivaretas ved at kommunedirektøren mottar kopi av nummerert brev senest samtidig med uttalelsen. (Jf. punkt 17)
- A23. Det kan være hensiktsmessig å orientere kontrollutvalget om slik kommunikasjon. (Jf. punkt 18)

Dokumentasjon

- A24. Dokumentasjonen inneholder revisors vurderinger av alle vesentlige forhold som krever anvendelse av profesjonelt skjønn. (Jf. punkt 19)
- A25. ISQC 1 «Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester» (eller andre profesjonelle krav, eller krav i lov eller forskrift, som er minst like omfattende som ISQC 1) krever at revisjonsfirmaer etablerer retningslinjer og rutiner for fullføring av sammenstilling av oppdragsarkiv i rett tid. En passende tidsfrist for å fullføre sammenstillingen av det endelige oppdragsarkivet er vanligvis ikke mer enn 60 dager etter datoen for attestasjonsuttalelsen. (Jf. punkt 19)

1 VEDLEGG: EKSEMPEL PÅ UTTALELSE

Til kontrollutvalget i

ABC kommune

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med ABC kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Kontroll av etterlevelse av reglene om anskaffelsesprotokoll i kommunens interne regelverk hvor vi kontrollerer om kommunen

1. Har gjennomført minikonkurranse i tråd med xxx for anskaffelser under terskelverdi
2. Har utarbeidet anskaffelsesprotokoll for slike anskaffelser i tråd med yyy

Vi har kontrollert perioden fra dd.måned.åååå.

Kriterier er hentet fra:

Kommunens rutine av dd.mm.åååå, xxxxx

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har [revisjonsselskapets navn] et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

[Grunnlag for konklusjon med forbehold]

Her beskrives grunnlaget for et eventuelt forbehold.]

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at ABC kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i de interne rutinene som gjelder for minikonkurranse og bruk av anskaffelsesprotokoll.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påse ansvar med økonomiforvaltningen og til ABC kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

(Sted og dato)

(Revisors underskrift)

2 VEDLEGG: MAL UTTALELSE FRA LEDELSEN¹

Til

(revisjonsselskapets navn)

v/oppdragsansvarlig revisor

xxx yyyy

Uttalelse fra ledelsen vedrørende forenklet etterlevelseskontroll av (område som er kontrollert) i abc kommune.

Ledelsens ansvar

- Vi er kjent med, og har oppfylt vårt ansvar for å utforme og iverksette en hensiktsmessig intern kontroll for å sikre etterlevelse av lov, forskrift, egne reglementer og vedtak.
- Vi bekrefter at vi har gitt revisor all informasjon som er relevant og vesentlig for forenklet etterlevelseskontroll av (området som er kontrollert) og som vi er kjent med.
- Vi kjenner ikke til at det er manglende etterlevelse av lov, forskrift, egne reglementer eller vedtak i kommunen.

Sted og dato

sign

kommunedirektøren

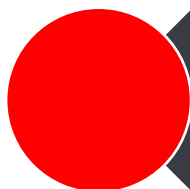
sign

xxx xxxx

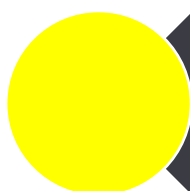
¹ Må tilpasses de faktiske forhold

3 VEDLEGG: RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Områder vurdert i rød sone i tabell under

Områder vurdert i gul sone i tabell under

Områder vurdert i grønn sone i tabell under

Sannsynlighet	Konsekvens/vesentlighet				
	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig	Green	Yellow	Red	Red	Red
Meget sannsynlig	Green	Yellow	Red	Red	Red
Sannsynlig	Green	Green	Yellow	Red	Red
Lite sannsynlig	Green	Green	Green	Yellow	Yellow
Usannsynlig	Green	Green	Green	Green	Green

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Valideringsord	Beskrivelse
Ubetydelige konsekvenser	Uvesentlig, ingen som vil henge seg opp i manglende etterlevelse
Mindre alvorlige konsekvenser	Rammer få, eller flere i liten grad
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig
Meget alvorlige konsekvenser	Meget alvorlig, gjelder mange
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt, svært alvorlig. Rammer mange i stor grad

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/150
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 9015/2021
Klassering: 3015-192
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/5

Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalgets årsmelding for 2020 godkjennes
2. Årsmeldingen oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
Kontrollutvalgets årsmelding for 2020 tas til orientering

Fredrikstad, 13.01.2021

Vedlegg

1. Kontrollutvalgets årsmelding 2020

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

I henhold til kommunelovens § 23- 5 skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om sin aktivitet. I samsvar med tidligere praksis avgir kontrollutvalget sin årsmelding til behandling i kommunestyret.

Vurdering

Årsmeldingen skal gi kommunestyret informasjon om kontrollutvalgets oppgaver og ansvar, møte- og informasjonsaktivitet. Årsmeldingen gir også uttrykk for hva som er gjennomført av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt resultatet og oppfølging av disse kontrollene.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget at vedlagte årsmelding for 2020 vedtas.

Årsmeldingen oversendes til kommunestyret med følgende forslag vedtak:

- Kontrollutvalgets årsmelding for 2020 tas til orientering

Kontrollutvalgets Årsmelding 2020

SKIPTVET KOMMUNE

ØKUS KOF

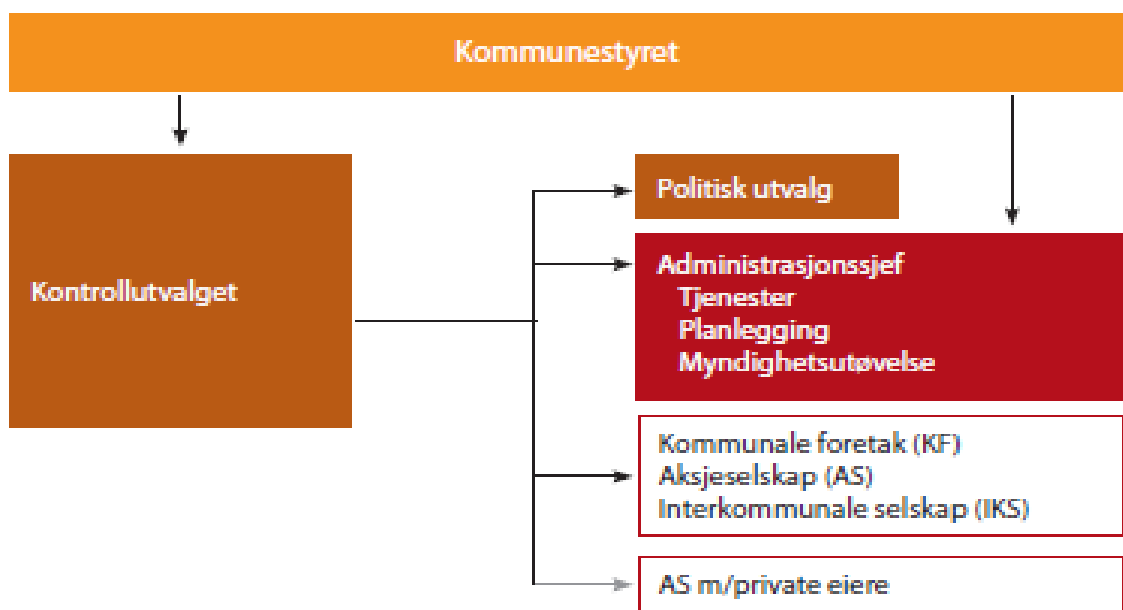
Østfold kontrollutvalgssekretariat Kommunalt oppgavefelleskap

Kontrollutvalgets hjemmelsgrunnlag

Bestemmelsene om at kommunen skal ha et eget kontrollutvalg ble først hjemlet i kommuneloven LOV-1992-09-25-107. Bestemmelsene er videreført i ny kommunelov LOV-2018-06-22-83. Det fremgår av kapittel 23, § 23-1 at «Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne».

Figuren under viser at det fra kommunestyret går to styringslinjer. Den ene går fra kommunestyret til administrasjonssjefen som har ansvaret for gjennomføringen av kommunens tjenesteproduksjon, planlegging og myndighetsutøvelse.

Den andre styringslinjen representerer en uavhengig og ekstern kontroll som går gjennom kontrollutvalget.

1

Kontrollutvalgets oppgaver/ansvar

Kommunaldepartementet har i forskrift om kontrollutvalg og revisjon FOR-2019-06-17-904, gitt nærmere bestemmelser om kontrollutvalgets saksbehandling og oppgaver.

Påse-ansvaret

Kontrollutvalget har fire primære tilsyns- og kontrolloppgaver:

- Påse at kommunes regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon
- Påse at kommunen fører kontroll med sine interesser i selskaper mm.
- Etterlevelses kontroll

Oppfølging av regnskapsrevisjonen

Kontrollutvalgets ansvar for å påse at regnskapsrevisjonen fungerer på en betryggende måte ivaretas blant annet gjennom at kontrollutvalget får seg forelagt revisjonsplaner, resultater etter

¹ Hentet fra Kontrollutvalgsboken 1.utg.

kvalitetskontroller i revisjonen og uavhengighetserklæringer fra oppdragsansvarlige revisorer. I tillegg blir kontrollutvalget informert om spesielle forhold og funn som revisjonen har gjort.

Plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Kommunestyret skal vedta planen. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Plan for og gjennomføring av eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll. Kommunestyret skal vedta planen. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Rapportering

Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller som er gjennomført og resultatet av disse.

Budsjettbehandling for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal inneholde kostnadene til drift av kontrollutvalget, utvalgets sekretariat og den valgte revisjonen.

Innstilling på valg av revisor og revisjonsordning

Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i IKS eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets sammensetting

Kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg angir bestemte krav til de som skal velges som medlemmer til kontrollutvalget. Det heter bl.a. at medlem av kontrollutvalg ikke kan være medlem eller varamedlem av kommunal nemnd med beslutningsmyndighet eller ansatt i kommunen.

Kontrollutvalget skal i henhold til den nye kommuneloven (2019) bestå av minimum fem medlemmer. Det er opp til kommunestyret å bestemme om kontrollutvalget skal ha flere medlemmer enn lovens minstekrav. Kommunestyret i Skiptvet har for perioden 2019-2023 vedtatt av kontrollutvalget skal ha fem medlemmer. Minst ett av utvalgets medlemmer skal velges blant kommunestyrets medlemmer.

Medlemmer 2019-2023

Herman Foss, leder
Pål E. Simonsen, nestleder
Trine Strand Ludvigsen
Øistein Svae
Ann Anthony

Varamedlemmer 2019-2023

Jorun Lilleng
Lisbet Narvestad Grenanger

Kontrollutvalgets møte- og informasjonsaktivitet

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS (IØKUS) har utført sekretariatstjenesten i 2020. Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS) har bistått tjenesten gjennom en samarbeidsavtale med IØKUS i en overgangsperiode ut 2020 grunnet avvikling av IØKUS. Skiptvet kommune har vedtatt å inngå i ØKUS fra 2021.

Sekretariatsfunksjonen har vært ivaretatt slik at møteinnkallinger, saksdokumenter og protokoller er blitt behandlet og utformet på tilnærmet samme måte som for øvrige politiske organ. Møteinnkallinger og sakskart er sendt elektronisk til utvalgets medlemmer, ordfører og rådmann.

Kontrollutvalgets møteplan og møtedokumenter blir løpende publisert på kommunes hjemmeside.

Kontrollutvalget har i 2020 avholdt 5 møter. Covid-19 situasjonen har preget utvalgets møter i den forstand at tre av fem møter har foregått digitalt via Teams. Til sammen har kontrollutvalget behandlet 39 saker.

Statistikk for de fire siste årene:

	2020	2019	2018	2017
Møter	5	4	4	4
Saker	39	27	30	30

Ordføreren holdes orientert om arbeidet i kontrollutvalget ved at ordfører fortløpende får tilsendt utvalgets saksdokumenter og protokoller.

Kontrollutvalget har bestemt at rådmann inviteres til enkeltsaker.

Leder av kontrollutvalget forestår for øvrig den uformelle kontakten med den politiske ledelse i kommunen.

I møtet i mars var rådmann og beredskapskoordinator tilstede og orienterte om situasjonen knyttet til covid-19.

Ved behandling av kommunes årsregnskap for 2019 var rådmann og økonomisjef til stede i møtet for å redegjøre for årets regnskap og resultat

I kontrollutvalgets møte i juni var K-sekretariatet ved Audun Haugan settesekretariat grunnet behandling av «Sekretariatsordning for kontrollutvalget i Skiptvet kommune».

I september var ordfører tilstede i første del av møtet. Rådmann var tilstede for å orientere om totalkostnader på juridisk bistand.

I november var rådmann og ordfører tilstede på teams-møte.

Behandlede saker i 2020

I 2020 er regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll utført av Østre Viken kommunerevisjon IKS (ØVKR).

Plandokumenter

Kontrollutvalget har i 2020 behandlet følgende plandokumenter for sin virksomhet:

- Møteplaner for kontrollutvalget
- Overordnet revisjonsstrategi 2020
- Budsjett for kontroll- og tilsyn 2021
- Plan for forvaltningsrevisjon 2021

Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019

Kontrollutvalget har i 2020 avgitt uttalelse til kommunestyret om Skiptvet kommunes årsregnskap for 2019.

Revisjonsberetningen for regnskapsåret 2019

Resultatet av regnskapsrevisjonen rapporteres direkte fra revisjonen til kommunestyret gjennom revisjons-beretningen.

Revisjonsbrev

I tillegg til revisjonsberetningen skal revisor også rapportere andre forhold som er avdekket gjennom revisjonen. Slik rapportering skal skje til kontrollutvalget, med kopi til rådmannen. Rapportering av slike forhold skal skje i form av "nummererte brev" og notater. Kommune-loven § 24-7 til §24-9, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 gir bestemmelser om hvilke forhold som skal rapporteres.

Kontrollutvalget har ikke behandlet noen revisjonsbrev i 2020.

Etterlevelseskontroll:

I følge kommune-lovens §24-9 skal regnskapsrevisor «se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak».

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

«Revisors attestasjonsuttalelse til etterlevelseskontrollen 2019»

Ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 24.09.2020. Revisors konklusjon var som følger: «Basert på de utførte handlinger og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Skiptvet kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd regelverk og interne rutiner for selvkost».

Kontrollutvalget tok kontroll med etterlevelsen av regelverk for håndtering av selvkost til orientering.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget har behandlet to forvaltningsrevisjonsrapporter i 2020.

Forvaltningsrevisjonsrapport «Kommuneplanarbeid Byggesaksbehandling»

Behandlet i kontrollutvalgets møte den 12.03.2020.

Rapporten hadde to problemstillinger:

1. I hvilken grad sikrer kommunen en forsvarlig saksbehandling av plan- og byggesaker?
2. I hvilken grad sikrer kommunen at habilitet og likebehandling ivaretas ved behandlingen av plan- og byggesaker?

Revisjonen konkluderer med at kommunen i stor grad sikrer en forsvarlig saksbehandling og at habilitet og likebehandling ivaretas i plan- og byggesaker. Revisjonen kom med tre forbedringspunkter:

- sikre at byggesaker blir kontrollert og godkjent av den som har fullmakt til dette, og at det er to som signerer vedtakene.
- vurdere skriftlige rutiner for byggesaker.
- informere innbyggere på kommunens hjemmeside om hvordan de går frem når de skal levere en byggesøknad.

Kontrollutvalget tok rapporten og rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning og sluttet seg til revisjonens anbefalinger. Rapporten med anbefalinger ble sendt til kommunestyret for videre politisk behandling. Kommunestyret behandlet saken 15.04.2020. Kontrollutvalget følger opp vedtaket med en oppfølgingsrapport ett år etter.

Forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg»

Behandlet i kontrollutvalgets møte den 26.11.2020. Rapporten hadde to problemstillinger:

1. I hvilken grad har Skiptvet kommune innrettet sine pleie- og omsorgstjenester for å møte fremtidens omsorgsbehov?
2. I hvilken grad har Skiptvet kommune startet med implementering av velferdsteknologi i pleie- og omsorgssektoren?

Revisjonen anbefaler kommunen å:

- Gjenoppta arbeidet med hverdagsmestring, herunder arbeidet i Mestringsteamet.
- Styrke opplæringen av ansatte for å styrke fokuset på egenmestring blant brukerne.
- Systematisere kartleggingen av hjemmeforhold i forkant av tjenestetildelingen.
- I større grad fremheve hva som skal være målsettingen med tildelingen, i vedtak om pleie- og omsorgstjenester.
- Utarbeide måleindikatorer som kan fange opp gevinster av å ta i bruk velferdsteknologi. Disse kan inngå i den regulære rapporteringen av styringsinformasjon fra enhet for hjemmetjenester og rehabilitering og dels i kommunens brukerundersøkelser.
- Inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner om interkommunale velferdsteknologiske løsninger.

Kontrollutvalget tok rapporten og rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning og sluttet seg til revisjonens anbefalinger.

Rapporten med anbefalinger ble sendt til kommunestyret for videre politisk behandling. Kommunestyret behandlet saken 15.12.2020. Kontrollutvalget følger opp vedtaket med en oppfølgingsrapport ett år etter.

Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjoner

Kontrollutvalget skal påse at vedtak om forvaltningsrevisjonsrapporter følges opp, og siden melde til kommunestyret om hvordan vedtaket og revisors anbefalinger har blitt fulgt opp av administrasjonen. Videre skal kontrollutvalget vurdere om vedtaket er fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Kontrollutvalget har ikke behandlet noen oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjoner i 2020.

Eierskapskontroll

Formålet med eierskapskontroll fremkommer av § 23-4 i kommuneloven. Ifølge bestemmelsen innebærer en eierskapskontroll å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen vedtas av kommunestyret selv.

Kontrollutvalget har ikke behandlet noen rapport vedrørende eierskapskontroll i 2020.

Henvendelser til kontrollutvalget

Kontrollutvalget kan også behandle henvendelser fra innbyggere eller andre aktører som mener de har en sak for kontrollutvalget. For hver henvendelse må det vurderes om den hører inn under kontrollutvalgets oppgaver og om den skal prioriteres.

Kontrollutvalget har ikke mottatt og behandlet henvendelser i 2020.

Andre saker og informasjon

«Sekretariatsordning for kontrollutvalget i Skiptvet kommune»

Behandlet i kontrollutvalget den 04.06.2020. K-sekretariatet var settesekretariat. Det ble utredet og vurdert levering av sekretariatstjenester fra Østfold kontrollutvalgssekretariat og Romerike kontrollutvalgssekretariat. Skiptvet kommune vedtok å inngå i Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS KOF).

Av andre saker som kontrollutvalget har behandlet nevnes:

- Godkjenninger av protokoller
- Kontrollutvalgets årsmelding for 2019
- Uavhengighetserklæringer fra ansvarlige revisorer
- Rådmannens deltakelse i kontrollutvalget
- Informasjon fra revisjon om ulikhetene i privat og kommunal regnskapsføring
- Oversikt over forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Informasjon fra rådmann angående total kostnader på juridisk bistand
- Workshop risiko- og vesentlighetsvurderinger
- Kontrollutvalgets synlighet og opplysning om hva utvalget er og kan brukes til
- Prosjektplan «Boligsosiale tjenester / økonomisk sosialhjelp»
- Risiko- og vesentlighetsvurdering «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi-forvaltningen 2019»
- Prosjektplan «Eierskapskontroll «Delta-gruppen AS»

Kontrollutvalget har også fått seg forelagt referatsaker og korte meldinger/orienteringer som tas til orientering i samløp. Som eksempel nevnes kontrollutvalgets protokoller og kommunestyrets behandling av saker fra kontrollutvalget.

Denne årsmeldingen er behandlet og godkjent av kontrollutvalget i møte den 18.mars 2021

Herman Foss (s)
Kontrollutvalgets leder

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/150
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 15574/2021
Klassering: 3015-192
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/6

Østre Viken Kommunerevisjon IKS - Engasjementsbrev

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Engasjementsbrev fra Østre Viken Kommunerevisjon IKS, tas til orientering

Fredrikstad, 20.01.2021

Vedlegg

1. Østre Viken Kommunerevisjon IKS: Engasjementsbrev – Skiptvet kommune, datert 07.01 2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Daglig leder i Østre Viken Kommunerevisjon IKS har oversendt engasjementsbrev til kontrollutvalget. Hensikten med engasjementsbrevet er å beskrive vilkårene for revisjonsoppdraget og kommunisere dette med oppdragsgiver, slik at det er en felles forståelse for hva revisjonen arbeidsoppgaver og ansvar innebærer

Vurdering

Revisjonens fremleggelse av engasjementsbrev kan sees som et element i kontrollutvalgets påseansvar overfor revisjonen. Sekretariatet viser til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 3 punkt b: «regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruks og avtaler med revisor..»

Norges Kommunerevisorforbunds (NKRF) revisjonskomite har anbefalt at dette bør gjøres minst en gang hver valgperiode.

Revisjonens engasjementsbrev beskriver i hovedtrekk hva lovbestemt revisjonsarbeid består av, hvilke kontrollhandlinger og uttalelser som gjennomføres, samt hvordan kontrollarbeidet

blir rapportert. Vedrørende revisjonens økonomiske forhold vises det til selskapsavtale samt revisjonsavtale, datert 30.11.2020.

Sekretariatet har ingen bemerkninger til engasjementsbrevet, og anbefaler derfor kontrollutvalget om å ta engasjementsbrevet fra revisjonen til orientering.

Til kontrollutvalget i Skiptvet kommune

Rolvsøy, 07.01.2021

ENGASJEMENTSBREV – Skiptvet kommune

1. Innledning

Østre Viken kommunerevisjon IKS ble i PS 19/093 valgt til revisor for Skiptvet kommune fra 01.01.2020. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver, er behandlet i gjeldende selskapsavtale samt revisjonsavtale datert 30.11.2020.

2. Revisjonen – formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelsenes ansvar

I henhold til kommuneloven er det kommunedirektøren som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for

betryggende kontroll. Det er også kommunedirektørens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller m.v. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskap blir forsvarlig revidert. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper (eierskapskontroll).

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide planer som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planene skal baseres på en risikovurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper og av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller basert på plan vedtatt av kommunestyret.

Innenfor forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll vil være beskrevet ved planlegging og rapportering av hvert oppdrag, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig revisor utpekes av revisjonsenheten til hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen.

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars. Kommunedirektørens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Videre er det vår oppgave å se etter at kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll (kommunens egen) redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 og god kommunal revisjonsskikk er det vår oppgave å se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Denne kontrollen skal gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og avgis etter RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til kommunedirektøren.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil avgi følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Underskrift på kontrolloppstillingen for lønns- og pensjonskostnader (skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11 – RF 1022).
- Merverdiavgift (mva/moms) - krav om kompensasjon (RF-0009)
- Antall psykisk utviklingshemmede
- Tilskudd ressurskrevende tjenester

- Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra kommunen

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Inger Marie Karlsen- Moum.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 24-2 femte ledd. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det.

Revisjonen avholder årlig planleggingsmøte i forbindelse med oppstart av regnskapsrevisjonen.

Det utarbeides oppstartsbrev og avholdes oppstartmøte ved oppstart av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjektet og eierskapskontrollen. Oppstartbrevene sendes administrasjonen.

Revisjonen rapporterer forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til kontrollutvalget i egne rapporter.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi ved inngangen til nytt revisjonsår
2. Oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet

- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelseskonsroll av økonomiforvaltningen innhenter revisor en skriftlig uttalelse fra ledelsen for den aktuelle kontrollen.

5. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside <https://www.ovkr.no/personvernerklaering/>. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

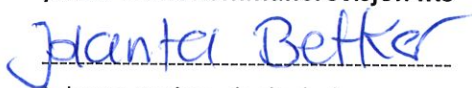
6. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Med hilsen

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Jolanta Betker, daglig leder

Rolvøy, 07.01.2021

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/150
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 20728/2021
Klassering: 3015-192
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/7

Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige revisorer

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige revisorer, tas til orientering

Fredrikstad, 27.01.2021

Vedlegg

Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige revisorer

1. Daglig leder Jolanta Betker, datert 18.01.2021
2. Oppdragsansvarlig revisor Lene Brudal datert, 18.01.2021
3. Oppdragsansvarlig revisor Inger-Marie Karlsen-Moum, datert 18.01.2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kommuneloven (2019)

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (2019)

Veileder- Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor (FKT)

Saksopplysninger

I henhold til kommunelovens § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. I følge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egen vurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Uavhengighetserklæringen er sendt til kontrollutvalget i Skiptvet kommune der oppdragsansvarlig revisorer har avgitt sin skriftlige egen vurdering om uavhengighet.

Vurdering

Kontrollutvalget har i oppgave å se til at kommunen har en betryggende revisjon, og som ledd i dette skal revisor avlegge uavhengighetserklæring. Kontrollutvalgets påse-ansvar er også i tråd med FKT sin veileder. Sekretariatet kan ikke se at det er forhold som tilsier at

revisors uavhengighet ikke er ivaretatt. Sekretariatet anbefaler derfor kontrollutvalget om at uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige revisorer tas til orientering.

Til kontrollutvalget i Skiptvet kommune

Vurdering av daglig leders uavhengighet for Skiptvet kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (2019) §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Østre Viken kommunerevisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal daglig leder hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Daglig leders vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Daglig leders egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Daglig leders egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor kommunen som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for kommunen.

Rolvøy, 18.01.2021

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Jolanta Betker (sign.)

Daglig leder

Til kontrollutvalget i Skiptvet kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet for Skiptvet kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (2019) §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Østre Viken kommunerevisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor kommunen som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for kommunen.

Rolvøy, 18.01.2021

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Lene Brudal (sign.)

Oppdragsansvarlig revisor

Til kontrollutvalget i Skiptvet kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighet for Skiptvet kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (2019) §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Østre Viken kommunerevisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Østre Viken kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor kommunen som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for kommunen.

Rolvøy, 18.01.2021

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Inger-Marie Karlsen-Moum (sign.)

Oppdragsansvarlig revisor

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/146
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 6753/2021
Klassering: 3015-191
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/8

Referater og meldinger

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar referater og meldinger til orientering

Fredrikstad, 11.01.2021

Vedlegg

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 26.11.2020
2. Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Plan for forvaltningsrevisjon 2021»
3. Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Samarbeidsavtale med Østfold kontrollutvalgssekretariat»
4. Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Forvaltningsrevisjon pleie- og omsorg 2020»
5. Særutskrift fra KU Indre Østfolds møte den 01.03.2021 «Prosjektplan forvaltningsrevisjon "Indre Østfold brann og redning IKS"»
6. Prosjektplan «Indre Østfold brann og redning IKS», datert 08.02.2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021

<https://www.nkrf.no/kurs/nkrfs-kontrollutvalgskonferanse-2021>

FKTs Fagkonferanse og årsmøte 2021

<https://www.fkt.no/konferanser/fagkonferanse-og-arsmote-2021/>

Saksopplysninger

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 26.11.2020 ligger vedlagt til orientering.

Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Plan for forvaltningsrevisjon 2021» ligger vedlagt til orientering.

Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Samarbeidsavtale med Østfold kontrollutvalgssekretariat» ligger vedlagt til orientering.

Saksfremlegg fra kommunestyrets møte 15.12.2020 «Forvaltningsrevisjon pleie- og omsorg 2020» ligger vedlagt til orientering.

Særutskrift fra Indre Østfold kontrollutvalgs møte 01.03.2021 «Prosjektplan forvaltningsrevisjon "Indre Østfold brann og redning IKS"». Til orientering vedtok kontrollutvalget følgende problemstillinger for prosjektet:

1. Leverer Indre Østfold brann og redning IKS brann- og redningstjenester (forebyggende og branns-lokking mv.) i samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven og forskrifter?
2. Har selskapet god økonomistyring av driften?
3. Er helse- miljø og sikkerhet ivare tatt for ansatte i Indre Østfold brann og redning IKS? Spesielt sett opp mot bedriftskulturer ved sammenslåing

Prosjektplan «Indre Østfold brann og redning IKS» fra Indre Østfold kontrollutvalgs møte 01.03.2021 ligger vedlagt til orientering

Det er planlagt to kontrollutvalgskonferanser i løpet av 2021.

Norges Kommunerevisor Forening (NKRF) har planlagt sin den 21. og 22. april 2021, denne blir digital (opprinnelig på Gardermoen).

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) har planlagt sin den 1. og 2. juni 2021 i Ålesund.

Kontrollutvalget har avsatt kr. 40 000.- i sitt budsjett til «Kurs/opplæring og kontorutgifter» for 2021. Kostnaden for en konferanse ligger rundt kr. 7 000.- per person, i tillegg kommer reiseutgifter. Digitale konferanser er rimeligere. NKRFs digitale konferanse koster rundt kr. 3000,- pr. person for begge dager.

Vurdering

Sekretariatet vurderer at kontrollutvalget kan ta referater og meldinger til orientering.

Møteprotokoll

Kontrollutvalget Skiptvet

Møtedato: 26.11.2020,
Tidspunkt: fra kl. 08.30 til kl. 09.30
Møtested: Teams-møte,
Fra – til saksnr.: 20/30 – 20/38

Frammøteliste

Medlemmer	Møtt	Varamedlemmer
Herman Foss, leder	x	
Pål E. Simensen, nestleder	x	
Trine Strand Ludvigsen	x	
Øistein Svæ	x	
Ann Anthony	x	

Antall stemmeberettigede fremmøtte 5 av 5.

Møtende fra Østfold kontrollutvalgssekretariat: Daglig leder Anita Dahl Aannerød og dokumentforvalter Caroline Klæboe Roos

Møtende fra Østre Viken kommunerevisjon IKS: Forvaltningsrevisor Casper Støten

Møtende fra administrasjonen: Rådmann Per Egil Pedersen

Ordfører Anne-Grethe Larsen var til stede i møtet.

.....
Herman Foss, leder

.....
Trine Strand Ludvigsen

Sakliste

PS 20/30	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 20/31	Valg av representant til å signere protokoll
PS 20/32	Plan for forvaltningsrevisjon 2021
PS 20/33	Forvaltningsrevisjonsrapport "Pleie og omsorg"
PS 20/34	Prosjektplan - Eierskapskontroll Deltagruppen
PS 20/35	Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor
PS 20/36	Møteplan 1. halvår 2021
PS 20/37	Referater og meldinger
PS 20/38	Eventuelt

PS 20/30 Godkjenning av innkalling og saksliste

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Vedtak enstemmig som innstilt

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

Innkalling og saksliste godkjennes.

PS 20/31 Valg av representant til å signere protokoll

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Til å signere protokollen sammen med leder av utvalget, velges

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Kontrollutvalget valgte Trine Strand Ludvigsen til å signere protokoll sammen med leder av utvalget. Vedtak enstemmig som innstilt

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

Til å signere protokollen sammen med leder av utvalget, velges Trine Strand Ludvigsen

PS 20/32 Plan for forvaltningsrevisjon 2021

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret følgende:
2. 1. Det skal i 2021 gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til «Forvaltningsrevisjonsplan 2021» (jf. pkt. 2.2 i planen).

1	
2	

2. Rammetimetallet til forvaltningsrevisjon settes til 360 timer per år (I henhold til avtale mellom eierne av revisjonen).
3. Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
4. Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret. Kontrollutvalget skal også sende oppfølgingsrapporter til kommunestyret ett år etter 1.gangs behandling i kommunestyret.

5. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden.

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Sekretariatet orienterte.

Revisjonen orienterte om forslag knyttet til risiko og vesentlighetsvurdering.

Kontrollutvalget drøftet de ulike risiko- og vesentlighetsvurderingene og valgte barnevern og skole som områder i forvaltningsrevisjonsplan. Barnevern skal prioriteres som nummer 1 i planen, mens skole er et restanseprosjekt. Når det gjelder barnevernområdet ble det lagt frem forslag om at blant annet burde gjøres kontrollhandlinger på hvorvidt barneverntjenesten gjør risikovurderinger rundt flyktningebarn i kommunen og ivaretagelse og integrering av disse. Når det gjelder skoleområdet, så var kontrollutvalgets fokus rettet mot skolemiljøet. For øvrig som innstilling, vedtak enstemmig.

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak/innstilling 26.11.2020:

1. Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret følgende:

1. Det skal i 2021 gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til «Forvaltningsrevisjonsplan 2021» (jf. pkt. 2.2 i planen).

1	Barnevern
2	Skole

2. Rammetimetallet til forvaltningsrevisjon settes til 360 timer per år (I henhold til avtale mellom eierne av revisjonen).
3. Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
4. Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret. Kontrollutvalget skal også sende oppfølgingsrapporter til kommunestyret ett år etter 1.gangs behandling i kommunestyret.
5. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden.

PS 20/33 Forvaltningsrevisjonsrapport "Pleie og omsorg"

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning, og slutter seg til revisjonens anbefalinger.
2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:

1: Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg» til etterretning, og ber administrasjonen følge opp de seks anbefalinger som fremkommer av rapporten. Herunder bør kommunen:

- Gjenoppta arbeidet med hverdagsmestring, herunder arbeidet i Mestringsteamet.

- Styrke opplæringen av ansatte for å styrke fokuset på egenmestring blant brukerne.
- Systematisere kartleggingen av hjemmeforhold i forkant av tjenestetildelingen.
- I større grad fremheve hva som skal være målsettingen med tildelingen, i vedtak om pleie- og omsorgstjenester.
- Utarbeide måleindikatorer som kan fange opp gevinster av å ta i bruk velferdsteknologi.
Disse kan inngå i den regulære rapporteringen av styringsinformasjon fra enhet for hjemmetjenester og rehabilitering og dels i kommunens brukerundersøkelser.
- Inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner om interkommunale velferdsteknologiske løsninger.

2: Kommunestyret viser til kontrollutvalgets ansvar for å påse at kommunestyret vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å følge opp vedtaket med en oppfølgingsrapport fra revisjonen ett år etter kommunestyret behandling av saken. Denne oppfølgingsrapporten skal også sendes til kommunestyret.

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Revisjonen presenterte rapporten.

Kontrollutvalget endret ordlyden i innstillingen under punkt 2.1. «Herunder bør kommunen» til «Herunder skal kommunen».

Vedtak enstemmig som innstilt.

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak/innstilling 26.11.2020:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning, og slutter seg til revisjonens anbefalinger.
2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:

1: Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg» til etterretning, og ber administrasjonen følge opp de seks anbefalinger som fremkommer av rapporten. Herunder skal kommunen:

- Gjenoppta arbeidet med hverdagsmestring, herunder arbeidet i Mestringsteamet.
- Styrke opplæringen av ansatte for å styrke fokuset på egenmestring blant brukerne.
- Systematisere kartleggingen av hjemmeforhold i forkant av tjenestetildelingen.
- I større grad fremheve hva som skal være målsettingen med tildelingen, i vedtak om pleie- og omsorgstjenester.
- Utarbeide måleindikatorer som kan fange opp gevinster av å ta i bruk velferdsteknologi.
Disse kan inngå i den regulære rapporteringen av styringsinformasjon fra enhet for hjemmetjenester og rehabilitering og dels i kommunens brukerundersøkelser.
- Inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner om interkommunale velferdsteknologiske løsninger.

2: Kommunestyret viser til kontrollutvalgets ansvar for å påse at kommunestyret vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å følge opp vedtaket med en oppfølgingsrapport fra revisjonen ett år etter kommunestyret behandling av saken. Denne oppfølgingsrapporten skal også sendes til kommunestyret.

PS 20/34 Prosjektplan - Eierskapskontroll Deltagruppen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Prosjektplan «Deltagruppen AS» tas til orientering og godkjennes.

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Revisjonen orienterte.

Vedtak enstemmig som innstilt.

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering og godkjenner planen.

PS 20/35 Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Uavhengighetserklæringer fra oppdragsansvarlig revisor, tas til orientering

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Vedtak enstemmig som innstilt.

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

Uavhengighetserklæringer fra oppdragsansvarlig revisor, tas til orientering

PS 20/36 Møteplan 1. halvår 2021

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Med forbehold om endringer, fastsetter kontrollutvalget følgende møtedatoer for sin virksomhet for 1. halvår 2021:
 - 18. februar
 - 29. april (regnskapsmøte)
 - 10. juni

Møtestart kl. 08.30

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Vedtak enstemmig som innstilt

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

1. Med forbehold om endringer, fastsetter kontrollutvalget følgende møtedatoer for sin virksomhet for 1. halvår 2021:
 - 18. februar
 - 29. april (regnskapsmøte)

- 10. juni

Møtestart kl. 08.30

PS 20/37 Referater og meldinger

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar referater og meldinger til orientering

Kontrollutvalget Skiptvets behandling 26.11.2020:

Vedtak enstemmig som innstilt.

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak 26.11.2020:

Kontrollutvalget tar referater og meldinger til orientering.

PS 20/38 Eventuelt

Sekretariatet informerte om samlokalisering av ØKUS og IØKUS. Anmodet om å følge opp at ny samarbeidsavtale behandles i kommunestyret før jul. IØKUS avvikles 31.12.2020

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Kjell Ove Liborg	FE-217, TI-&58	20/885

Plan for forvaltningsrevisjon 2021

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
20/133	Kommunestyret	PS	15.12.2020

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret følgende:

1. Det skal i 2021 gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til «Forvaltningsrevisjonsplan 2021» (jf. pkt. 2.2 i planen).
 - a. Barnevern
 - b. Skole
2. Rammetimetallet til forvaltningsrevisjon settes til 360 timer per år (I henhold til avtale mellom eierne av revisjonen).
3. Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
4. Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret. Kontrollutvalget skal også sende oppfølgingsrapporter til kommunestyret ett år etter 1.gangs behandling i kommunestyret.
5. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden>

Saksopplysninger:

Det vises til vedlegg og Kontrollutvalgets behandling.

Kommunestyret - 20/133

ks - behandling:

Enstemmig som innstillingen

ks - vedtak:

Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret følgende:

1. Det skal i 2021 gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til «Forvaltningsrevisjonsplan 2021» (jf. pkt. 2.2 i planen).
 - a. Barnevern
 - b. Skole
2. Rammetimetallet til forvaltningsrevisjon settes til 360 timer per år (I henhold til avtale mellom eierne av revisjonen).
3. Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
4. Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret. Kontrollutvalget skal også sende oppfølgingsrapporter til kommunestyret ett år etter 1.gangs behandling i kommunestyret.
5. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden>

Vedlegg:

Særutskrift PS 20-32 Plan for forvaltningsrevisjon 2021
Risiko- og vesentlighetsvurdering - Skiptvet kommune
FR-plan Skiptvet 2021 til kommunestyret

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Kjell Ove Liborg	FE-033	20/405

Samarbeidsavtale med Østfold kontrollutvalgssekretariat

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
20/128	Formannskap	PS	08.12.2020
	Kontrollutvalget	PS	
20/129	Kommunestyret	PS	15.12.2020

Forslag til vedtak:

1. Skiptvet kommune vedtar vedliggende samarbeidsavtale for Østfold kontrollutvalgssekretariat.
2. Det bevilges kr 91.500 som innskuddskapital. Beløpet dekkes over reservekontoen.

Saksopplysninger:

Kommunestyret fattet i møte 16.06.20 i sak 20/077 følgende vedtak:

Skiptvet kommune velger Østfold kontrollutvalgssekretariat for å utføre sekretariatstjenester for kontrollutvalget.

Kommunestyret ber kommunedirektøren om å iverksette de nødvendige tiltak for å sikre deltakelse i samarbeidet.

Forslag til samarbeidsavtale legges frem for kommunestyret, som vedtar ny samarbeidsavtale.

Kommunestyret forutsetter at reglene om virksomhetsoverdragelse iakttas ved inntreden i Østfold kontrollutvalgssekretariat.

Samarbeidet i Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS fortsetter inntil nytt samarbeid er formelt etablert.

Styret i Østfold kontrollutvalgssekretariat fattet 30.10.20 følgende vedtak:

1.	<i>Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS) anbefaler sine eierkommuner at Marker, Skiptvet, Rakkestad og Våler kommune tas inn på eiersiden i samarbeidstiltaket med virkning fra 1.januar 2021.</i>
2.	<i>Nye eierkommune innbetaler en engangskapital til samarbeidets bundne driftsfond tilsvarende beregnet eierandel. Per kommune vil dette beløpet utgjøre 91 500 kroner.</i>

3.	<i>Saken sendes til de deltagende kommunenes kommunestyre/bystyre med følgende forslag til vedtak:</i> <i>1. Rakkestad, Marker, Skiptvet og Våler kommune tas opp som eier i ØKUS KOF (Østfold kontrollutvalgssekretariat Kommunalt oppgavefellesskap)</i> <i>Endringer i samarbeidsavtalens § 1 og § 7 og § 10 vedtas som foreslått i saken, og gjøres gjeldende fra 1.januar 2021.</i> <i>Reglene om virksomhetsoverdragelse i henhold til arbeidsmiljølovens kapittel 16 iakttas ved inntreden i Østfold kontrollutvalgssekretariat KOF.</i>

Kontrollutvalgssekretariat har oversendt samarbeidsavtalen som må behandles av kommunen innen 31.12.20. Det vises til oversendelsesmailen som er vedlagt.

Kommunen må innbetale en innskuddskapital på kr 91.500. Kapitalen settes på disposisjonsfond i selskapet og skal være en buffer ved eventuelle mindreforbruk slik at deltakerkommunene ikke får utforutsette utgifter. Det kan også tilbakebetales fra fondet ved mindreforbruk. Innskuddskapitalen foreslås dekket av kommunens reservekonto.

I oversendelsesmailen så oppfordres kommunen til å velge en representant til representantskapet samt en vararepresentant. For Skiptvet sin del så er det valgt representanter som er gjennomgående for alle interkommunale ordninger så det er ikke behov for å velge representant nå.

Vedlegg:

Oversendelsesmail

Utskrift fra behandlingen i styret i Østfold kontrollutvalgssekretariat om nye medlemskommuner

Forslag til samarbeidsavtale

Formannskap - 20/128

fs - behandling:

Enstemmig som innstillingen

fs - vedtak:

1. Skiptvet kommune vedtar vedliggende samarbeidsavtale for Østfold kontrollutvalgssekretariat.
2. Det bevilges kr 91.500 som innskuddskapital. Beløpet dekkes over reservekontoen.

Kommunestyret - 20/129

ks - behandling:

Enstemmig som innstillingen

ks - vedtak:

1. Skiptvet kommune vedtar vedliggende samarbeidsavtale for Østfold kontrollutvalgssekretariat.
2. Det bevilges kr 91.500 som innskuddskapital. Beløpet dekkes over reservekontoen.

Vedlegg:

Samarbeidsavtale til behandling - Østfold kontrollutvalgssekretariat

Særutskrift av sak 20-30

Oppdatert samarbeidsavtale

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Kjell Ove Liborg	FE-217, TI-&58	20/886

Forvaltningsrevisjon pleie- og omsorg 2020

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
20/132	Kommunestyret	PS	15.12.2020

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak/innstilling 26.11.2020:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning, og slutter seg til revisjonens anbefalinger.
2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:
 - 1: Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg» til etterretning, og ber administrasjonen følge opp de seks anbefalinger som fremkommer av rapporten. Herunder skal kommunen:
 - Gjenoppta arbeidet med hverdagsmestring, herunder arbeidet i Mestringsteamet.
 - Styrke opplæringen av ansatte for å styrke fokuset på egenmestring blant brukerne.
 - Systematisere kartleggingen av hjemmeforhold i forkant av tjenestetildelingen.
 - I større grad fremheve hva som skal være målsettingen med tildelingen, i vedtak om pleie- og omsorgstjenester.
 - Utarbeide måleindikatorer som kan fange opp gevinster av å ta i bruk velferdsteknologi.
 - Disse kan inngå i den regulære rapporteringen av styringsinformasjon fra enhet for hjemmetjenester og rehabilitering og dels i kommunens brukerundersøkelser.
 - Inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner om interkommunale velferdsteknologiske løsninger.
 - 2: Kommunestyret viser til kontrollutvalgets ansvar for å påse at kommunestyret vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å følge opp vedtaket med en oppfølgingsrapport fra revisjonen ett år etter kommunestyret behandling av saken. Denne oppfølgingsrapporten skal også sendes til kommunestyret.forslag>

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagte dokumenter

KS - behandling:

Enstemmig som innstillingen

KS - vedtak:

Kontrollutvalget Skiptvets vedtak/innstilling 26.11.2020:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning, og slutter seg til revisjonens anbefalinger.
2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:
 - 1: Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg» til etterretning, og ber administrasjonen følge opp de seks anbefalinger som fremkommer av rapporten. Herunder skal kommunen:
 - Gjenoppta arbeidet med hverdagsmestring, herunder arbeidet i Mestringsteamet.
 - Styrke opplæringen av ansatte for å styrke fokuset på egenmestring blant brukerne.
 - Systematisere kartleggingen av hjemmeforhold i forkant av tjenestetildelingen.
 - I større grad fremheve hva som skal være målsettingen med tildelingen, i vedtak om pleie- og omsorgstjenester.
 - Utarbeide måleindikatorer som kan fange opp gevinster av å ta i bruk velferdsteknologi.
 - Disse kan inngå i den regulære rapporteringen av styringsinformasjon fra enhet for hjemmetjenester og rehabilitering og dels i kommunens brukerundersøkelser.
 - Inngå samarbeidsavtaler med andre kommuner om interkommunale velferdsteknologiske løsninger.
 - 2: Kommunestyret viser til kontrollutvalgets ansvar for å påse at kommunestyret vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å følge opp vedtaket med en oppfølgingsrapport fra revisjonen ett år etter kommunestyret behandling av saken. Denne oppfølgingsrapporten skal også sendes til kommunestyret.forslag>

Vedlegg:

Særutskrift PS 20-33 Forvaltningsrevisjonsrapport - Pleie og omsorg
Forvaltningsrevisjonsrapport Pleie og omsorg Skiptvet kommune

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/87
Dokumentnr.: 28
Løpenr.: 32061/2021
Klassering: 3014-188
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	01.03.2021	21/16

Prosjektplan forvaltningsrevisjon "Indre Østfold brann og redning IKS"

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Prosjektplan «Indre Østfold brann og redning IKS» godkjennes

Kontrollutvalget Indre Østfold kommunes behandling 01.03.2021:

Revisor orienterte om prosjektplan hovedproblemstillinger. Kontrollutvalget ønsker et annen tilnærming på problemstilling punkt 3, og endret denne til følgende:

*3. Er helse- miljø og sikkerhet ivaretatt for ansatte i Indre Østfold brann og redning IKS?
Spesielt sett opp mot bedriftskulturer ved sammenslåing*

Innstillingen med overnevnte endring i problemstilling 3, ble enstemmig vedtatt

Kontrollutvalget Indre Østfold kommunes vedtak 01.03.2021:

1. Prosjektplan «Indre Østfold brann og redning IKS» godkjennes

Rett utskrift 02.03.2021
Caroline Klæboe Roos

Vedlegg

Prosjektplan «Indre Østfold brann og redning IKS», datert 08.02.2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kommunestyre, 20.05.2020, sak 049/20 (Forvaltningsrevisjonsplan 2020-2021)
KU-sak 20/12, den 02.03.2020 (Forvaltningsrevisjonsplan 2020-2021)

Saksopplysninger

Det framgår av forvaltningsrevisjonsplanen hva som er bakgrunnen for dette prosjektet. Revisjonen har gjengitt de viktigste poengene i sin prosjektplan (jf. pkt. 1 «Bakgrunnen for prosjektet»). På grunnlag av dette, foreslår revisjonen tre hovedproblemstillinger:

1. Leverer Indre Østfold brann og redning IKS brann- og redningstjenester (forebyggende og branns-lokking mv.) i samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven og forskrifter?
2. Har selskapet god økonomistyring av driften?
3. Hvilke hovedutfordringer har Indre Østfold brann og redning IKS når det gjelder helse, miljø og sikkerhet (HMS) og bedriftskultur?

Revisjonen antar at det vil gå med 300 timer +/- 10 % til dette prosjektet. Rapporten vil være klar til behandling i september 2021.

Vurdering

Sekretariatet finner problemstillingene relevante i forhold til omtalen i forvaltningsrevisjonsplanen.

Samlet sett anser vi at metodevalget vil gi en tilfredsstillende pålitelighet (nøyaktighet) og gyldighet¹ til å trekke konklusjoner om temaet. Ellers har vi ingen kommentarer til metode og gjennomføring.

Vi anbefaler at prosjektplanen godkjennes.

¹ metodene måler hva de er tiltenkt å måle

PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

INDRE ØSTFOLD KOMMUNE

ROLVSØY, 8.2.2021

Indre Østfold brann og redning IKS

1 Bakgrunn for prosjektet

Østre Viken kommunerevisjon IKS (ØVKR) utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget.

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave for kommunene og er kontrollutvalgets ansvarsområde, jf. kommuneloven § 23-2 (1c). Forvaltningsrevisjon innebærer at det gjennomføres systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Risiko- og vesentlighetsvurdering 2020 (ØVKR, 17.2.2020) sier følgende (s. 19) om Indre Østfold brann og redning IKS (IØBR): «Slik revisjonen har oppfattet det har det vært interne konflikter og utfordringer av økonomisk art i selskapet, og revisjonen ser også at det har vært medieoppslag i nyere tid, som vitner om at interne konflikter i selskapet fortsatt pågår. [...] flere kilder som tilsier at det har vært utfordringer i selskapet de siste årene. På bakgrunn av dette vurderer revisjonen risikoen som høy. [...] Konsekvensene av eventuelle feil og mangler i tjenestene levert av et brann og redningsselskap som IØBR er i høy grad vesentlige for innbyggernes trygghet, liv og helse i kommunen.»

Kontrollutvalget i Indre Østfold kommune vedtok 2.3.2020 (sak PS 20/12) *Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2021*, der IØBR står oppført som et tema for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret vedtok planen 20.5.2020 (sak 049/20).

Prosjektplanen er utformet på bakgrunn av beskrivelsen i risiko- og vesentlighetsvurderingen, samt oppstartsmøte med daglig leder/brannsjef m.fl. som ble avholdt 4.2.2021.

Brannsjefen orienterte i møtet om at politiet har tatt ut tiltale i «trusselsaken»; rettssak begynner 3.3.2021. Brannsjefen ga uttrykk for at denne saken har vært en belastning for mange ansatte, som nå ønsker å se framover. Ovennevnte interne konflikter er dermed dempet.

2 Premisser for prosjektarbeidet

Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon i tråd med Norges Kommunerevisorsforbund (NKRF) sin *Standard for forvaltningsrevisjon* (RSK 001). Standarden innebærer at rapporten skal skille klart mellom innsamlede data og revisjonens vurderinger. Det skal også være en tydelig sammenheng mellom problemstillinger, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

Kontrollutvalgets vedtak legges til grunn for revisjonens videre arbeid med prosjektet. Revisjonen kan gjøre mindre endringer i problemstillinger og avgrensninger. Større endringer avklares med sekretariatet og ved behov kontrollutvalget.

3 Problemstillinger og avgrensninger

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å gjennomgå Indre Østfold brann og redning IKS (IØBR) sin tjenesteyting, økonomistyring og medarbeidertilfredshet. Tre problemstillinger drøftes:

1. Leverer Indre Østfold brann og redning IKS brann- og redningstjenester (forebyggende og brannsløking mv.) i samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven og forskrifter?
2. Har selskapet god økonomistyring av driften?
3. Hvilke hovedutfordringer har Indre Østfold brann og redning IKS når det gjelder helse, miljø og sikkerhet (HMS) og bedriftskultur?

Investeringer vil ikke bli vurdert i forvaltningsrevisjonen. Revidert periode er hovedsakelig 2019–2021.

4 Kilder til revisjonskriterier

Revisjonskriterier, også kalt «foretrukket praksis», er en samlebetegnelse for de krav eller forventninger som brukes som grunnlag for å vurdere kommunens virksomhet. Revisjonskriterier fastsettes normalt med basis i autoritative kilder. Også kommunens egne retningslinjer kan utgjøre revisjonskriterier. Revisjonskriteriene er grunnlaget for å kunne dokumentere avvik/svakheter. Fakta vurderes opp mot revisjonskriteriene, og vurderingene danner grunnlag for de konklusjoner som trekkes.

I dette prosjektet vil vi ta utgangspunkt i følgende kilder når vi utleder revisjonskriterier:

- *Lov om kommuner og fylkeskommuner* (kommuneloven, 2018), bl.a. § 1-1 Lovens formål og § 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.
- *Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver* (brann- og eksplosjonsvernloven, 2002).
- *Forskrift om brannforebygging* (2015), *Forskrift om brann- og redningstjeneste* (2006) og *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen* (2002).
- *Lov om interkommunale selskaper* (IKS-loven, 1999), bl.a. § 18 Årsbudsjettet og § 20 Økonomiplan.
- *Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.* (arbeidsmiljøloven, 2005), bl.a. § 2-3 Arbeidstakers medvirkningsplikt.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (Internkontrollforskriften, 1996), bl.a. § 1 Formål.

5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Forvaltningsrevisjonen tenkes gjennomført som følger:

Problemstillinger	Revisjonskriterier/kilder	Databehov	Innhenting/analysemetode
Problemstilling nr. 1:			
Leverer Indre Østfold brann og redning IKS brann- og redningstjenester (forebyggende og brannsløking mv.) i samsvar med brann- og	IØBR skal utføre forebyggende arbeid og utrykning mv. i samsvar med lov og forskrift.	Selskapets årsmelding og statistikk mv. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (dsb) sin brannstatistikk (www.Brannstatistikk.no). ¹	Gjennomgå årsmelding og statistikk. Intervjue.

¹ Direktoratet for brann og eksplosjonsvern ble i 2004 fusjonert inn i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (dsb), Tønsberg. Fagområdet ligger i avdeling Forebygging og sikkerhets seksjon Brann og redning.

eksplosjonsvernloven og forskrifter?		KOSTRA-statistikk. Informasjon fra daglig leder og styreleder m.fl.	
Problemstilling nr. 2:			
Har selskapets god økonomistyring av driften?	Økonomiplanens innhold skal være i tråd med IKS-loven mv.	Økonomiplan. KOSTRA-statistikk. Informasjon fra daglig leder og styreleder m.fl.	Gjennomgå økonomiplan og statistikk. Intervjue.
Problemstilling nr. 3:			
Hvilke hovedutfordringer har Indre Østfold brann og redning IKS når det gjelder helse, miljø og sikkerhet (HMS) og bedriftskultur?	Selskapet skal ha system for ansattes medvirkning (arbeidsmiljøutvalg, verneombud, medarbeider-samtaler o.l.). Opplæring skal gis. Etter sammenslutningen av seks brannstasjoner (1.1.2016) bør bedriftskulturen preges av «ett selskap» og middels/ høy medarbeidertilfredshet.	Arbeidstilsynets tilsynsrapport med pålegg (18.3.2020) og oppfølging av disse gjennomgås. Informasjon fra tillitsvalgt og verneombud. Forslag til forbedringer i driften beskrives. Styreleder (fra april 2020) intervjues. Også tidligere styreleder kan intervjues.	Analyse av relevant dokumentasjon. Intervjue.

6 Prosjektorganisering, ressursbehov og fremdriftsplan

Prosjektdeltakere:	Didrik Hjort, utførende forvaltningsrevisor Frank Willy Larsen, medvirkende forvaltningsrevisor Casper Støten, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
Prosjektperiode:	Mars – september 2021
Antall timer (estimert ressursbehov):	300 t (+/- 10 %)
Vedtaksorgan:	Kontrollutvalget (KU) i Indre Østfold kommune
Milepæl:	Framdrift:
Oppstartsmøte med daglig leder i IØBR:	4.2.2021
Prosjektplan godkjennes i KU:	1.3.2021
Når rapport er sendt til rådmannen	September 2021
Forvaltningsrevisjonsrapport sendes til ØKUS:	13. september 2021
Forvaltningsrevisjonsrapport behandles i KU:	27. september 2021

Revisjonen planlegger alle ordinære forvaltningsrevisjoner med et utgangspunkt på 300 timer. Enkelte ganger kan det være behov for en større ressursramme, eksempelvis der det er hensiktsmessig å gjennomføre flere forvaltningsrevisjoner i samme prosjekt eller det er ønskelig å vurdere praksis i flere enheter i kommunen.

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2021/146
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 6767/2021
Klassering: 3015-191
Saksbehandler: Caroline Klæboe Roos

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Skiptvet	18.03.2021	21/9

Eventuelt